

VINŠE nad ZLATO

**Vyjadrenia osobností kultúrneho života
k 90. narodeninám trenčianskej knižnice**

Zost. Peter Martinák

**Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne
2015**

© **Texty**

autori príspevkov

Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne

© **Fotografie**

Ivan Čaniga

archív Trenčianskych novín

archív Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne

súkromné archívy (B. Adamicová, J. Čery, J. Plánka, M. Šimovec, L. Zornová)

© **Ilustrácie**

Lubor Benkovič

Jozef Vydrnák

Zostavil, redaktorsky spracoval a graficky upravil: Mgr. Peter Martinák

Obálka: Mgr. Peter Martinák

Zodpovedná redaktorka: Ing. Gabriela Krokvičková

Vydala Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne v roku 2015

www.vkmr.sk

Tlač: J+K s.r.o., Nemšová

ISBN 978-80-85135-47-3

OBSAH

Úvod (Niečo na tom bude)	5
Historické medzníky trenčianskej knižnice	7
Božena Adamicová	9
Anton Baláž	10
Jozef Banáš	12
Adela Banášová	13
Emília Bátovská	14
Ľubor Benkovič	16
Zuzana Csontosová	17
Vojtech Čelko	18
Jozef Čery	22
Rudolf Dobiáš	23
Pavel Dvořák	25
Daniela Dvořáková	26
Ivan Engler	27
Kornel Földvári	29
Gabriela Futová	30
Marta Gergelyová	31
Silvia Havelková	32
Katarína Hudecová	34
Milan Húževka	36
Margita Ivaničková	37
Mária Jana Jablonská	39
Barbora Kardošová	41
Štefan Kuzma	42
Leo Kužela	44
Martin Lacko	46
Drahošlav Pavel Machala	47
Ján Maršálek	48
Martina Monošová	49
Marián Pauer	51
Juraj Plánka	53
Jaroslav Rezník	55
Gabriela Smolíková	58
Štefan Šicko	59
Martin Šimovec	63
Milan Šišmiš	65
Viera Valachovičová-Ryšavá	67
Monika Vrzgulová-Kardošová	68
Jozef Vydrnák	69
Igor Zmeták	70
Lucia Zornová	71

1925

2015

Niečo na tom bude

Vari sa knižnica môže narodiť? Snáď vzniknúť alebo byť založená, ale narodiť sa? Tá novodobá trenčianska vzišla pred deväťdesiatimi rokmi z tradície historických knižníc a silného kultúrno-spoločenského povedomia v slobodnom kráľovskom meste pod hradom Matúša Čáka. Mimochodom, keď sa môžu rodiť knihy, musia sa aj knižnice, aby mali literárne skvosty kde vyrastať.

Nejde tu však len o strechu nad hlavou. Trenčianska knižnica je žiarivým príkladom pulzujúcej inštitúcie plnej ľudských osudov. Počas svojej existencie menila sídla, riaditeľov i zriaďovateľov, no nikdy nestratila tvár. Aj preto uzrela svetlo sveta táto publikácia. Štyridsaťčlenná vzorka osobností kultúrneho života reprezentuje trenčiansku knihovnícku rodinu s cieľom priblížiť najvýznamnejšie historické medzníky tunajšej knižnice, vyšperkovať ich súvislosťami a človečnosťou, vzdať úctu a vďaka tým, ktorí knižnici obetovali kus srdca. V neposlednom rade nech brožúra slúži ako hrdá charakteristika statusu knihovníka či prostriedok na posilnenie jeho motivácie.

Štyri desiatky umeleckých darčiekov pre jubilantku presahujú rozmer zdvorilostných fráž. Demonštrujú, že Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne sa pri rekapitulácii svojej minulosti smie pozerat' dopredu. Vďaka za ne.

zostavovateľ

Historické medzníky trencianskej knižnice

- **1925** – vznik mestskej knižnice v Trenčíne v zmysle zákona č. 430/1919 o verejných obecných knižniciach s knižným fondom 400 zväzkov,
- **1937** – zriadená čítareň knižnice so 48 titulmi novín a časopisov,
- **1941** – prest'ahovanie knižnice do prístavby budovy okresného úradu,
- **1945** – od februára knižnica bez činnosti, svoje priestory uvoľnila na ubytovanie ľudí utekajúcich pred frontom z východného Slovenska,
- **1946** – obnovená činnosť v prestavbe starej železničnej stanice,
- **1950** – prest'ahovanie do prvej samostatnej knižničnej budovy na Jaselskej ulici,
- **1957** – zriadené samostatné oddelenie náučnej literatúry, oddelenie beletrie, výpožičné odd. s čítárňou pre deti a čítareň pre dospelých,
- **1961** – zriadené samostatné metodické oddelenie,
- **1964** – zriadený úsek regionálnej bibliografie a dokumentácie,
- **1970** – otvorenie prvej pobočky knižnice na sídlisku Dlhé Hony,
- **1970** – prest'ahovanie výpožičného oddelenia pre deti do budovy bývalej osemročnej školy na Hasičskej ulici,
- **1971** – získanie budovy na Hasičskej ulici do vlastníctva knižnice,
- **1971** – uznesením Rady ZsKNV č. 54/1971 okresná knižnica preorganizovaná na krajskú knižnicu pre knižnice Západoslovenského kraja s účinnosťou od 1. 1. 1972,
- **1972** – otvorená druhá pobočka knižnice v bývalej obci Kubra,
- **1978** – prest'ahovanie prevádzok z budovy na Jaselskej ulici do časti budovy bývalého ONV na Nám. SNP 2,
- **1988** – zriadené hudobné oddelenie,
- **1988** – zriadená pobočka na sídlisku Juh,
- **1988** – preorganizovaná miestna ľudová knižnica v bývalej obci Opatová n/Váhom na pobočku krajskej knižnice,
- **1989** – inštalácia prvého počítača SM 16-22,
- **1991** – delimitácia Krajskej knižnice v Trenčíne spod Zs KNV pod Ministerstvo kultúry SR na základe zákona SNR č. 518/90, preorganizovanie knižnice na okresnú knižnicu s metodickou pôsobnosťou pre západoslovenský región,
- **1992** – začiatok automatizácie knižničných procesov,

- **1996** – okresná knižnica preorganizovaná na Štátnu krajskú knižnicu M. Rešetku v Trenčíne v zmysle Zriaďovacej listiny, vydanéj Krajským úradom v Trenčíne,
- **1997** – inštalácia komplexného modulárneho knižnično-informačného systému LIBRIS,
- **2002** – prechod zriaďovateľskej funkcie voči knižnici z Krajského úradu v Trenčíne na Trenčiansky samosprávny kraj (TSK) a zmena názvu knižnice na Verejnú knižnicu Michala Rešetku v Trenčíne,
- **2008** – implementácia nového knižnično-informačného systému Clavius v rámci Regionálneho knižnično-informačného systému, ktorý integruje 12 kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK,
- **2009** – presťahovanie pracoviska Dlhé Hony do priestorov OD Družba,
- **2009** – prvenstvo v celoslovenskej súťaži TOP WebLib o najlepšie webové sídlo knižnice v kategórii verejné a školské knižnice,
- **2011** – presťahovanie pracoviska Opatová n/Váhom z dôvodu vypovedania nájomnej zmluvy Mestom Trenčín do priestorov Základnej školy v Opatovej n/Váhom,
- **2012** – presťahovanie vybraných pracovísk z budovy na Nám. SNP na Hasičskú ul. 1,
- **2012** – sťahovanie oddelení pre dospelých čitateľov z Nám. SNP na Jaselskú ul. 2 (otvorenie nových priestorov dňa 22. 11. 2012),
- **2012** – zlaté ocenenie a špeciálna cena za najzodpovednejšiu knižnicu v súťaži zodpovedne.sk (kategória: preventisti),
- **2013** – inštalácia biblioboxu slúžiaceho na vrátenie kníh mimo otváracích hodín knižnice, požičaných z pracoviska na Jaselskej ul.,
- **2014** – otvorenie letnej čítárne na Jaselskej ul. v rámci projektu „Knižnica pod holým nebom“, ktorý harmonizuje pešiu zónu s bezplatným prístupom k literatúre pre všetkých návštevníkov,
- **2014** – wi-fi pripojenie pre návštevníkov študovní na Jaselskej ul.

TREŇČAN		
LUDOVÝ TÝZDENNÍK, VYCHODÍ V SOBOTU.		
REDAKCIA ADMINISTRÁCIA TREŇČIN.	Správny redaktor a vydavateľ: ANDRÉJ MARŠINA.	Predplácané (rok 2012) 200 Kč, ROK, ako 12 čísel po 16 Kč. Jednotlivé číslo 70 hal.
Ročník II.	Trenčín, dňa 7. februára 1925.	Číslo 42.

Otvorenie mestskej knižnice. 14. februára popoludní o 5. hod. bude slávnostné otvorenie obecnej knižnice v štátnej ľudovej škole, kde je umiestnená. Má 400 sväzkov, z ktorých 200 a skriňu poslal referát školstva a 200 zaobstaralo mesto od Slovenskej Matice. Knižnica bude spojená s čítárňou; vypožičiavanie kníh bude sa prevádzať týždenne tri razy.

Trenčan, roč. II, č. 6/1925 (7. 2. 1925)

Božena Adamicová pedagogička, majsterka Ľudovej umeleckej výroby

Pri tomto významnom výročí našej trenčianskej knižnice mi myseľ mimovoľne zalietala do prvej „knižnice“, s ktorou som sa na začiatku svojho života stretla – v rohu učebne kopaničiarskej dvojtriedky to bola veľká policová skriňa nabitá knihami.

V rokoch 1950-1953 ako študentka Pedagogického gymnázia v Trenčíne som navštevovala knižnicu v centre mesta.

Už ako učiteľka som chodila do knižnice umiestnenej v budove vtedajšieho ONV v parku.

Terajšie umiestnenie tohto kultúrneho stánku je mi viac ako srdcu milé,

a preto spolu s mojimi spomienkami prijmite, prosím, aj moje úprimné želanie, aby naša knižnica aj naďalej poskytovala čitateľom to, čo práve potrebujú a hľadajú a aby sa do knižnice vracali vždy s nádejou a s vedomím, že idú k svojim a aby všetkým pracovníkom kultúry a aj všetkým ostatným zamestnancom slúžilo predovšetkým zdravie, lebo ono je tou prvou podmienkou dobrého výkonu. Úspech v práci – radosť z práce!

S úctou a vďakou za Vaše usŕachtilé občianske postoje a ich pretavovanie do činností udržiavajúcich ducha slovenského národa.

Pred dnešným sídlom trenčianskej knižnice na Hasičskej ul. (1. 9. 1966)

Anton Baláž spisovateľ, scenárista, publicista

Čitateľský preukaz Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne mám len od novembra 2014, kedy som sa z Bratislavy natrvalo presťahoval do kopaničiarskej obce Hrašné v okrese Myjava. Ako autor som do trenčianskej, vtedy krajskej knižnice prvýkrát prišiel na besedu už v roku 1986. Beseda bola úspešná, vyšlo vtedy nové vydanie môjho románu *Tu musíš žiť* a televízia práve vysielala jeho trojdielnu televíznu adaptáciu. Prekvapilo ma len, že moderné priemyselné mesto Trenčín

s atraktívnym výstavným areálom má dost „muzeálne“ pôsobiace, veľmi stiesnené knižničné priestory na Hasičskej ulici. Pri ďalších besedách sa čo to na vzhľade a iste aj vybavení knižničných priestorov vylepšilo, pre mňa bol i tak podstatný záujem publika o dobre pripravené a hojne navštevované autorské besedy. Na ne som ale neprichádzal ako autor. Pár slovami, niekedy aj dlhšími preslovmi som tu vypravádzal k čitateľom knihy môjho literárneho druha Rudolfa Dobiáša. Od druhej polovice deväťdesiatych rokov uplynulého storočia začali vychádzať jeho knihy o nezabúdaní a odpúšťaní *Temná zeleň*, *Tajní ľudia*, *Zvony a broby*, *Znovuzrodenie*, rovnako ako jeho dokumentárny cyklus *Triedni nepriatelia*, ba i viaceré knihy poézie. Podľa počtu návštevníkov na týchto prezentáciách, vnímavom až vrúcnom prijatí jeho diel, aj v dobrom mediálnom ohlase si dovoľm napísať, že v posledných dvoch desaťročiach patrí Dobiáš ku kľúčovým autorom, ktorí sa úspešne predstavili trenčianskym čitateľom, a že veľký podiel na jeho čitateľskom úspechu má Verejná knižnica Michala Rešetku.

O kvalite jej knižničných služieb som sa mal možnosť presvedčiť v uplynulých dvoch rokoch, keď som práve s Rudom Dobiášom pripravoval knihu rozhovorov, ktorú sme nazvali *Vymiest' na svetlo dňa príbehy dlhej noci*. Pri práci na knihe som si potreboval znova prečítať jeho

diela určené det'om a mládeži zo sedemdesiatych a osemdesiatych rokov, nahliadnuť do Trenčianskych novín, kde mohol v pamätnom roku 1968 začať publikovať rozhovory s trenčianskymi výtvarníkmi – a všetko to mi bolo v knižnici k dispozícii. S pomocou pracovníčok z čítarne periodík sa Dobiášovi podarilo objaviť aj báseň List priateľovi, ktorá vyšla v denníku Smena 1. mája 1968. Bola to jeho prvá báseň, ktorou sa mohol vrátiť k svojim jáchymovským rokom. Kniha rozhovorov vyšla koncom roku 2014 a spolu s Dobiášom sa tešíme, že jeho verných čitateľov zaujme rovnako ako jeho predchádzajúce diela.

Detské a mládežnícke knihy som si mohol požičiavať na Hasičskej ulici, ale keď som sa teraz začal pripravovať na písanie biografického románu o literárnom kritikovi a básnikovi s ťažkým životným údelom Štefanovi Krčmérym, „presunul“ som sa z Hasičskej ulice na Jaselskú ulicu, kde je v zrekonštruovaných priestoroch umiestnené aj oddelenie odbornej literatúry. A prvýkrát som mal možnosť využiť moderné knižničné služby, predovšetkým nový on-line katalóg Carmen, v ktorom som napr. našiel vydanie Krčméryho prekladu Wildeovej hry Salome z roku 1926, ktoré už len v jednom exemplári vlastní aj Univerzitná knižnica v Bratislave. Mimoriadne dôležité pre moju prácu je možnosť požičať si celé šesťzväzkové vydanie výberu z Krčméryho diela, ktoré vychádzalo od roku 1953 do roku 1973 a ktoré má knižnica rovnako vo svojom fonde. Zo zvedavosti, ako dlhoročný návštevník a užívateľ bratislavskej Univerzitnej knižnice prechádzam teraz často knižnou i časopiseckou databázou on-line katalógu a som prekvapený, aké knižné bohatstvo je uložené vo Verejnej knižnici Michala Rešetku. Zároveň si uvedomujem, koľko úsilia jej pracovníčok bolo treba vynaložiť na vybudovanie a sprístupnenie tohto už takmer celé storočie budovaného knižného, časopiseckého i hudobného fondu.

Dovôľm si preto na záver napísať, že sa teším na budúcu spoluprácu s touto duchovne bohatou jubilantkou a všetkým jej budúcim návštevníkom želám, aby v nej vždy našli diela, ktoré ich čitateľsky potešia a duchovne obohatia.

Jozef Banáš spisovateľ, diplomat

Počas mojich potuliek s knihami som na Slovensku navštívil, dovolím si povedať, väčšinu knižníc v našich mestách i v menších obciach. Všade som sa stretol s obetavými pracovníčkami (zriedkavejšie s pracovníkmi), ktoré sa snažia v neraz zložitých podmienkach udržovať a zveľaďovať knižnú kultúru. Knižnica Michala Rešetku patrí nepochybne medzi tie, kam chodievam najradšej. Kvôli priateľskej atmosfére, odbornému vedeniu debát spojených s vysoko kvalitnými a pútavými bibliografickými letákmi, s výbornou propagáciou, vďaka ktorej je vždy vysoká účasť sčítaného publika. Vážim si zanietenie, s ktorým sa pracovníčky venujú knihám, ale najmä čitateľkám a čitateľom. Tradícia podpory, šírenia a propagácie čítania v Trenčíne a v okolí prináša ovocie, ktoré nie je na prvý pohľad viditeľné, ale je ukryté v našom vzdelaní, v našom duchovnom bohatstve, ktoré pozvňuje jednotlivca, národ, človečenstvo. Presne v duchu osvietenca Michala Rešetku. Kolektív knižnice dôstojným a profesionálnym spôsobom pokračuje v jeho diele. Želám pracovníčkam, pracovníkom knižnice a najmä čitateľkám a čitateľom pri príležitosti deväťdesiateho výročia založenia knižnice mnoho tvorivého elánu, organizačného a osvetového nadšenia na prospech nás všetkých.

J. Banáš (vľavo) s Rast'om Piškom počas Noci literatúry v Trenčíne v máji 2014

Adela Banášová moderátorka, glosátorka

Beseda s A. Banášovou, autorkou knižky *Zabudnuté slovenské rozprávky* (2014)

Čítať knižky je cesta ako objavovať svet. Nie každý si túto cestu vyberie prirodzene. Niektoré deti radšej celý deň budú sledovať žabu pri rybníku a jašiť sa na lúke. Aj to je pekný spôsob, ako spoznávať svet. V knižkách totiž býva svet pozmenený videním autora. Preto si myslím, že netreba deti nútiť čítať a ani tých, ktorých čítanie nebaví, za to karhať.

Čo ma však teší je, že existujú miesta, kde sú deti k čítaniu vedené s láskou a slobodou, nápadito a so zameraním. Toto som cítila pri všetkých mojich návštevách trencianskej knižnice.

Teším sa, že existuje táto inštitúcia, obdivujem jej zamestnancov za ich aktivity a vzťah k deťom. Ja som bola ako dieťa totiž tá, ktorá veľmi nečítala a radšej som pozorovala žabu. Vtedy by som si bola určite našla cestu aj ku knižkám, keby som tú žabu sledovala až do Trenčína.

Emília Bátovská členka Literárneho klubu Omega v Trenčíne

90. výročie knižnice

Verejná knižnica Michala Rešetku,
vyvíja a ponúka snahu svoju všetku,
aby klientov prilákala a srdce im otvorila.

Veru je 90 rokov už tomu,
čo čitatelia chodia „do knižného domu.“
Že knižnica musí byť plná kníh,
o tom nepochybuje iste nik.

Knižnica mi prirástla k srdcu o to viac,
že navštevujem LK Omega aspoň raz za mesiac.
Tu sa stretávame so spisovateľmi, básnikmi a ľuďmi z kultúry
a prezentujeme si, aj čo člen klubu vytvorí.

Vie si niekto predstaviť život bez knihy?
Knihy sú historické, zábavné a sú v nich životné príbehy.
Kniha je základ života,
tak prirodzene, ako keď ruža rozkvitá,
veď aj v čase internetu,
má kniha čo povedať svetu.

České príslovie hovorí: „Co je psáno, to je dáno“,
my musíme iba dodať: „pravda je to dávo“!
Pre knihovníkov aj spisovateľov je to najlepšie znamenie,
že kniha stále žije a čitateľ jej verný je.

A keď svoj titul nenašiel pod stromčekom,
príde si ho požičať do knižnice s každým vekom.
Knižnici prázdnota nepristane, preto Vás akcie robiť baví,
klienti a čitatelia prídu aj keď nemáte „novoročné zľavy“.

Keď sme boli mladí, malí, doma nebol ani televízor,
tak sme knihy čítavali, dobre sme si pamätali knihy výzor,
obálky farebné, či čiernebiele,
to už bolo akosi v diele.

Potom, ako sme sa žiakmi na druhom stupni stali,
dedinské knižnice nám už „nevoňali“.
Ale nás s radosťou viedla hneď cesta,
do nášho Trenčína, okresného mesta.

Týmto sme hneď dva v jednom mali,
návšteva knižnice a zmrzlinu „u Turka“ sme si s chuťou dali.
Niektorí z nás, čo sme vtedy aj dnes „neporiadni“,
dostať upomienku aj pokutu, nebol zlý úmysel - žiadny.

„Nemám ústa a predsa hovorím“ – SOM KNIHA
Kniha robí človeka a človek knihy!
- vyznal aj za nás niekto iný.

Lubor Benkovič

pesničkár, karikaturista, textár skupiny Bez ladu a skladu

hnutie odporu

HLUK A SVETLO REKLAMY
NIKOHO UŽ NEMÁMI
ĽUDIA SA LEN DOMA SKRYJÚ
ČÍTAJÚ SI POÉZIU

TÍ NAJSMELŠÍ V DOBREJ VIERE
PRESTALI SA SKRÝVAŤ V DIERE
A BAVIA SA OHROMNE
ČÍTAJÚ SI VZÁJOMNE

Zuzana Csontosová spisovateľka, spoluzakladateľka časopisu *Nota bene*

Pamätám si na to, keď som ako dieťa navštevovala knižnicu v Trenčíne. Boli to pre mňa príjemné chvíle vo fascinujúcom svete detských kníh. Za registračným stolom, ktorý sa mi vtedy zdal hrozne vysoký, sedela vážna pani. A spomínam si aj na jedinú besedu so spisovateľmi, ktorú zorganizovala naša základná škola. Všetkých osemsto detí v kultúrnom dome a niekde ďaleko ďaleko na pódiu malý stolík, za ktorým sedela Elena Čepčeková a Nataša Tanská.

O mnoho rokov neskôr ma čakala prvá beseda s knihou *Najmocnejšie kúzlo* a ja som sa tešila, že to bolo práve v Trenčíne. Bola som trochu nesvoja, no všetko opadlo, keď ma na detskom oddelení privítala krásna čarodejníca s vílou! V miestnosti s pomal'ovanými stenami sedeli okolo nás zvedavé deti, víla dávala súťažné otázky a čarodejníca zas otázky pre mňa. Bolo to veselé, farebné, pekné a tvorivé. Prekvapilo ma, že knihovníčky sa s deťmi osobne poznajú, sú ako ich učiteľky, kamarátky, staršie sestry.

Škoda, že už nie som dieťa! Teraz má trenčianska knižnica ešte väčšie čaro.

Vojtech Čelko

historik

Čitateľom trenčianskej knižnice som sa stal niekedy v roku 1956. Nie, že by sme nemali doma na čítanie dost' kníh. Rodičovská knižnica vysoko prevyšovala počtom kníh (o jej kvalite som vtedy ešte nerozmýšľal) knižnice rodičov mojich spolužiakov, alebo aj známych, kam sme chodievali na návštevy. Až neskôršie, na vysokej škole, som si vlastne uvedomil, čo všetko v tých rokoch môjho dozrievania som mohol doma čítať. Rodičia boli členmi SPKK, mali sme mnohé knihy z vydavateľstva František Borový, najmä z histórie, mayovky,

knihy z Družstevní práce, dokonca zopár aj zo Symposia. Musím ale povedať, že v tej dobe vychádzali knihy, ktoré by som rád čítal. Vídaval som ich vo výklade kníhkupectva, ktorému sme hovorili „Chovan“, bolo na rohu medzi dvanásťročenkou a evanjelickým kostolom. Vianoce, meniny, narodeniny alebo koniec školského roku boli príležitosti, kedy sme zvyčajne od rodičov dostávali knižky, boli len raz do roka.

Je zaujímavé, že knižnica bola vtedy situovaná v tých istých priestoroch, ako je dnes, na Hviezdoslavovej ulici. Hlavný vchod bol priamo z Hviezdoslavovej ulice a vstupovalo sa hneď do čítárne novín a časopisov. Noviny boli zavesené v drevených rámoch, bežné týždenníky tiež, drahšie alebo vzácnejšie časopisy boli uložené na policiach. Všetko to sledoval a dával na poriadok v čitárni pozor pán Gabaj. Po pravici bola miestnosť, kde boli knihy pre deti a mládež. Spomínam si na čiernovlasú pani Arztovej a neskôr pani Trebichavskú, našu susedku vis-à-vis z Kollárovej ulice, kde bola rodičovská vila. Boli tam aj iné panie, ale tieto dve mi utkveli v pamäti z dôb, keď som si tam chodil požičiavať knižky.

Knižnica organizovala aj rôzne súťaže a jej riaditeľ Juraj Gönci sám pod pseudonymom Juro Trenčiansky pripravoval vlastné dramatizácie literárnych textov. Zvyčajne išlo o poéziu od štúrovských čias po budovateľské verše päťdesiatych rokov.

Niektorých som sa zúčastnil ešte na deväťročienke a veru aj neskôr, keď už som chodil na dvanásťročienku. Spomínam si, že niekedy vypomáhali aj členovia divadelného krúžku, ktorý viedli v Odevných závodoch manželia Suchánovci. Z mojich mladších kamarátov si spomínam na Gusta Juráka, ktorý neskôr vystudoval angličtinu, stal sa prekladateľom a veľmi mladý zomrel na nejakú srdečnú príhodu.

S týmito programami sme vystupovali v závodných kluboch podnikov TOS, Merina či Odevné závody a dostali sme sa aj do niektorých dedín, kde program bol v rámci nejakej slávnostnej schôdze, predvolebného zhromaždenia a odohrával sa väčšinou v nejakej škole alebo v kultúrnom dome.

Keď som začal chodiť do ôsmej triedy, požiadal som o možnosť požičiavať si knihy z knižnice pre dospelých, ktorá bola na prvom poschodí a kam bol vchod cez čítareň alebo z vedľajšej Jaselskej ulice. Riaditeľ pán Gönci bol taký láskavý, že mi požičiaval knižky viažuce sa k histórii z prezenčného fondu, tak som mal väčšiu možnosť výberu a využil som to najmä v maturitnej triede, keď som pripravoval otázky zo slovenčiny a dejepisu a pripravoval sa na pohovory na vysokú školu. Knižnicu som navštevoval aj cez prázdniny počas vysokoškolského štúdia.

Neskôr sa knižnica presťahovala na Námestie SNP. Budova knižnice, kde pôvodne sídlil okresný národný výbor, sa delila o svoje priestory s Ľudovou školou umenia.

V tej dobe už som pôsobil v Rumburku v pohraničí (išlo o koniec sedemdesiatych rokov) a ja som sa pripravoval na rigorózne skúšky. Doktorát som okrem československých dejín a filozofie robil z českej a slovenskej literatúry. Profesor Miloš Tomčík, ktorý ma k nemu pripravoval, mi predpísal na prečítanie aspoň tridsať kníh, ktoré som v rumburskej alebo děčínskej knižnici nemohol pochopiteľne nájsť. Moja mamička mi vtedy postupne knižky požičiavala z trenčianskej knižnice na svoje meno a neustále ich predlžovala, lebo som ich nikdy do termínu nemal prečítané. Netvrdím, že som ich aj všetky prečítal ku skúške, ale to pozná každý, kto robil nejakú skúšku na vysokej škole, že

pri najlepšej vôli sa nedalo množstvo kníh, ktoré examinátori predpisovali svojim študentom, prečítať.

Cez prázdniny a neskôr, keď som chodieval na liečenie do Trenčianskych Teplíc, už na tento pobyt, podobne ako na dobu Vianoc alebo letnej dovolenky, som mal vždy pripravený stoh kníh, ktoré mi mamička z knižnice zapožičala s tým, aby som ich počas svojho pobytu prečítal. Boli podľa jej výberu, ale mali sme až na detektívky, ktoré som nezvykol čítať, veľmi podobný vkus.

Často som chodieval osobne do knižnice, aby som sa pozdravil s niektorými pracovníkmi, ale najmä s p. Göncim. Neskôršie som sa zoznámil so skvelou bibliografkou Ľudmilou Strohnerovou, ktorá predčasne zomrela, ale pripravila niektoré veľmi zaujímavé bibliografie, ktoré sa viazali k osobnostiam trenčianskeho regiónu.

Keď mamička zomrela, rozhodli sme sa všetci traja bratia, že rodičovskú knižnicu venujeme trenčianskej knižnici. Vychádzali sme z toho, že každý máme podľa svojich záľub a profesie vybudovanú knižnicu, či odbornú alebo beletristickú, a nemalo by význam rozširovať ich o knižky, ktoré mali rodičia. Otecko mal zaujímavú kunsthistorickú knižnicu, tiež ho zaujímali Eskimáci. Viem, že to bola pre neho aj taká terapia, lebo keď nebol spokojný so životom a často mal na to dost dôvodov, tak si siahol po nejakej knižke z eskimáckeho prostredia a potom bol spokojný, že nebýva s ďalšími členmi domácnosti v iglu a podmienky, ktoré má v socialistickom Československu sú ďaleko výhodnejšie, než keby býval na kryhe a lovil tulene.

Na uctenie mamičkinej pamiatky, ktorá bola zaniietenou návštevníčkou trenčianskej knižnice, som sa rozhodol sponzorovať časopis Soudobé dějiny, ktorý je štvrt'ročník, vychádzajúci od roku 1993 v Ústave súdobých dejín Akademie vied v Prahe. Neskôršie som so súhlasom riaditeľa ústavu (lebo som nemohol robiť granda z cudzieho) dával do knižnice knižky, ktoré vydával ústav.

K tejto myšlienke ma priviedol rozhovor, ktorý som čítal s riaditeľkou knižnice pani Lýdiou Brezovou v Trenčianskych novinách. Sťažovala sa na to, že dotácie na knihy sú menšie, knihy sú drahšie a nie je možné kúpiť všetko, čo by chcela za priaznivejších okolností.

Možno keby som býval v Trenčíne, by ma Trenčín a všetko čo sa tam deje do takej miery tak nezaujímal, ako keď už som päťdesiat rokov

mimo. Napríklad stále, aj keď s odstupom a vždy viacero čísel naraz, si prečítam *Trenčianske noviny*, *Pardon* a iné tlačë, ktoré vychádzajú v meste. Po prečítaní rozhovoru som napísal pani Brezovej list a sľúbil som jej v tomto smere podľa mojich možností pomoc a pri najbližšej návšteve Trenčína aj osobnú návštevu.

Každý rok som potom navštívil pani riaditeľku, vypil s ňou kávu a dozvedal sa, čo všetko knižnica pripravuje. Bol som informovaný o prezentáciách kníh a niektorých som sa aj zúčastnil, keď som bol v tom čase v Trenčíne.

Dokonca, keď som v Bratislave uvádzal svoju knihu *Zo všetkých strán* mi prejavila česť a prišli spolu aj s pani Máriou Špánikovou na toto podujatie.

Do trenčianskej knižnice chodím rád. Knihy, ktoré som si tam požičiaval, ma nielen bavili, ale v školských rokoch aj formovali a ako som už spomínal, na prípravu na doktorát knihy o slovenskej literárnej histórii, ktoré som mal v rukách, som mal požičané z trenčianskej knižnice.

Želám knižnici, aby naďalej mala čo najväčší počet čitateľov, bohaté fondy a dostatok prostriedkov na nákup ďalších kníh. Aby ju aj ďalší čitatelia, ktorí majú na to možnosť, podporovali rozširovaním knižného fondu, lebo nie všetko sa dá z rozpočtu zakúpiť.

Jozef Čery kronikár mesta Trenčín

Nadchádzajúce 90. výročie trenčianskej knižnice vo mne evokuje spomienky na päťdesiate roky minulého storočia, keď som ako deväťročný začal navštevovať detské oddelenie knižnice, aby som sa bližšie zoznámil s hrdinami povestí, ľudových rozprávok, ktorých som poznal z rozprávania svojich najbližších. V tom období knižnica bola lokalizovaná v dnešnej budove a do detského oddelenia sa vstupovalo bočným vchodom zo strany Hviezdoslavovej ulice (dnes je zamurovaný) a do od-

delenia dospelých sa vstupovalo zo strany Jaselskej ulice.

Postupne rokmi sa knižnica rozširovala o nové kapacity, a to keď získala objekt po zrušenej základnej škole na Hasičskej, v ktorej bolo zriadené oddelenie literatúry pre deti a objekt pri parku po odst'ahovaní ONV do novej budovy na Stúrovom námestí, kde bolo zriadené oddelenie literatúry pre dospelých. V roku 2012 sa predtým menované oddelenie dospelých presťahovalo do svojej pôvodnej budovy na Jaselskú ulicu.

Spomínam si, že spôsob vypožičiavania kníh v minulosti bol iný ako dnes. Vypožičiavanie kníh sa uskutočňovalo podľa predloženého zoznamu kníh vypracovaného knižnicou a výber kníh, ktoré si chcel klient vypožičať, odovzdal pracovníkovi knižnice a ten knihy, ktoré sa v knižnici nachádzali požičal klientovi. Teda sa nechodilo voľne po knižnici.

S pracovníkmi knižnice som mal v minulosti vždy veľmi dobré skúsenosti, najmä vtedy, keď mali požadovanú knihu náhodou rozpožičanú, ktorú vedeli rýchlo zohnať z iných slovenských knižníc. Z nich osobitne chcem spomenúť Juraja Gönciho, Vierku Valihorovú, Máriu Špánikovú a z najmladších pracovníkov Petra Martináka.

Želám pracovníkom Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne do ďalšej práce veľa úspechov, aby sa v dobrom zdraví dožili jubilejného 100. výročia!

Rudolf Dobiáš**básnik, prozaik, zakladajúci člen LK Omega v Trenčíne****Venované jubilantke**

Knižnice nestarnú. Napriek tomu, že trenčianska Verejná knižnica Michala Rešetku oslavuje 90-ku, ešte stále je to svieža a prít'azlivá pani, ktorá pribrala na dôležitosti a azda aj na hmotnosti. Veď čím by bolo ľudstvo bez knižníc? V nich je ukrytá pamäť sveta, sú kronikou tisícročí, pokladnicou ľudského poznania, miestom, kam sa ideme stretnúť s priateľmi, ktorí na nás, ba aj na naše deti trpezlivo čakajú v regáloch. Síce

v elektronickej dobe by sme si mohli svojho priateľa nájsť a porozprávať sa s ním aj doma na nejakom webe, ale povedzte: nechýbal by vám dotyk neraz nedočkavo roztrasených prstov s knihou, pohľad na prít'azlivú obálku?

Nespomínam si na svoj prvý kontakt s trenčianskou knižnicou. Možno sa to stalo niekedy počas ôsmich rokov, keď som chodil z Dobrej do Trenčína do gymnázia. Potom nasledovalo moje obdobie sucha, takže čitateľský preukaz som získal až v r. 1968, keď som sa aj s rodinou presťahoval do Trenčína. Šesťdesiate roky boli pre knižnice a literatúru žičlivé, ale po auguste 1968 už to so žičlivosťou išlo dolu kopcom. Nádej na necenzurovanú tlač odviezli pásy tankov do neznáma. Nastala nová doba, zvaná Normalizácia, jej vznik by sme mohli datovať rokom 1970. Táto pani vyhnala z regálov knižníc knihy viacerých významných spisovateľov a takisto vyčiarkla z vydavateľských plánov mená všetkých, ktorí považovali vojenský zásah bratských vojsk za okupáciu. Vyradeným knihám našťastie nehrozilo upálenie (tobôž zakázaným autorom), a tak v knižniciach – teda aj v trenčianskej – im ustlali v pivničných priestoroch. Tam som veru za nimi občas mohol – vďaka Danke Jelínkovej a Danke Nekvapilovej – získať. Našťastie aj vtedajší riaditeľ knižnice pán Juro Gönci mal básnické nadanie a istotne

by vedel prižmúriť oko. Neskôr, keď som už mal za sebou knihu poviedok pre mládež *Veľké biele vtáky* a básnickú zbierku *Slávnosti jari*, pozval ma na návštevu a na posedení som poznal, že jeho vzťah k literatúre a kultúre vôbec je naozaj hlboký. Neskôr ma dokonca pozvali do knižnice na besedu a pani Janka Poláková odvtedy využíva moju neschopnosť podobným ponukám povedať rozhodné nie, a tak som sa stal takmer jej poddaným. Ale neľažkám si. Knižnice sa podobajú kaplnkám, niektoré dokonca katedrálam. Nečudo, že tú trenciansku má „na svedomí“ kňaz. Chcelo by to položiť aspoň veniec na jeho hrob v Hornej Súči. Ale uznanie patrí všetkým riaditeľom a riaditeľkám, ktorým starostlivosť o túto kultúrnu banku pripadla. A naostatok vyslovujem svoj obdiv desiatkam dievčat i žien, ktoré tvorili či tvoria obslužný personál knižnice, že nedbajú za plat na zaplakanie starať sa nielen o knižný fond, ale aj o malých i veľkých čitateľov, ktorých prijímajú s úsmevom na tvárach.

„Keďže do knižnice je vstup voľný, vstúpil som s radosťou aj do filiálky knižnice – Klubu Omega. A doteraz som z neho nevystúpil, veď by som prišiel o priateľov. Spomína na Vás Rudolf Dobiáš.“ (Kronika Verejnej knižnice M. Rešetku, 2014)

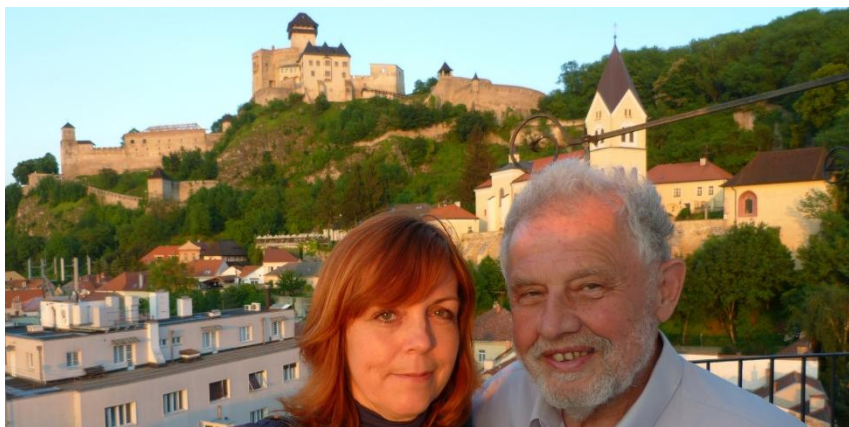
Pavel Dvořák historik, spisovateľ, publicista

Trenčín sa výrazne zapísal do môjho života. Ako malý chlapec som v meste zažil prechod frontu v apríli 1945. Boli sme evakuovaní na Kukučínovej ulici len niekoľko mesiacov, ale pre mňa to bol čas naplnený dramatickými, dokonca aj krvavými zážitkami.

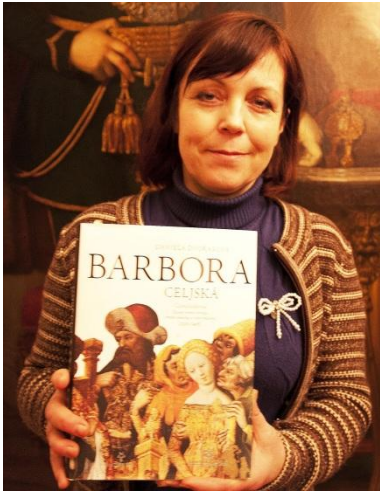
V Trenčíne, na letisku v Biskupiciach, som si odkrútil vyše polovice z dvojročnej vojenskej služby. Nebolo to veľmi príjemné obdobie, ale vošiel

som ním do literatúry, zbierkou poviedok *Farby kakej*, inšpirovanou zeleným svetom rokov 1960-1962. Vošiel, aj nevošiel, ako sa to vezme; moje poviedky pre starý režim neprijateľné vyšli s oneskorením 34 rokov vo Vydavateľstve RAK, keď už som mal za sebou dvadsať kníh.

Môj tretí trenčiansky zážitok je permanentný. Už vyše desať rokov každú jeseň vítame v knižnici Michala Rešetku moju najnovšiu knihu, prakticky celú edíciu *Stôp dávnej minulosti* (vrátane jej bratislavskej vetvy) a to vždy v sále naplnenej ľudmi, ktorí mi hovoria, ako majú radi moje knihy a filmy. Môžem k tomu doložiť iba toľko, že aj ja mám rád Trenčánov a ich nádhernú históriu.

Daniela Dvořáková historička

Trenčín má pre mňa mimoriadne magickú silu. Historické postavy, ktorým som venovala niekoľko rokov svojho profesionálneho života a stali sa mi takmer rodinnými príslušníkmi, sú veľmi úzko späté s týmto mestom. Či už ide o vojvodu Stibora zo Stiboric, kráľa Žigmunda Luxemburského alebo jeho manželku Barbaru Celjskú, ktorej meno nesie Barborin palác na Trenčianskom hrade. Veľmi rada som preto prijala opakované pozvanie na besedu do Verejnej knižnice Michala

Rešetku. Vždy som sa tam mimoriadne dobre cítila, nielen vďaka organizátorom, ale aj zásluhou čitateľov.

Všimli sme si s manželom už dávnejšie, že ľudia žijúci na miestach s bohatou históriou, majú k dejinám akosi bližšie ako inde. Ak má také miesto aj šťastie na vynikajúcu knižnicu, čo v prípade Trenčína platí v plnej miere – je pre autora historickej literatúry naozajstné potešenie.

Prajem trenčianskej knižnici k 90. narodeninám, aby sa udržiavala v stále rovnakej forme, aby ju obchádzali všetky neduhy dnešných čias, a aby nám všetkým aj naďalej prinášala nielen radosť z kníh, ale aj zo spoločných stretnutí.

Noc literatúry 2013 s manželmi Dvořákovcami pred knižnicou na Jaselskej ulici

Ivan Engler

lekár, vedec, spisovateľ, nositeľ Nobelovej ceny za mier

Kniha je priateľom človeka, knižnica by mala byť superpriateľom národa

Narodil som sa v Trenčíne v roku 1931, keď tamojšia knižnica mala len šesť rokov. Moja milovaná mama Anna pochádzala z obchodnícko-vinárskej rodiny Kontšekovcov a vstúpila mi knihomol'stvo a cestovateľ'stvo. Na modernej budove trenčianskeho okresného úradu je umiestnená pamätná tabuľa na staré meštianske domy Kontšekovcov, teda aj môjho rodného domu.

V Trenčíne som si užíval nádherné prázdniny, ale vyrástol som v Hnúšti. Bol som dokonca poctený čestným

občianstvom mesta pod Sincem a na brehu Rimavy. V Salzburgu, kde od roku 1970 žijem a pracujem, poctili ma Čestným pokálom Zeme, ale najväčšiu radosť mám z mojich detí (28 r., 11 r.).

V knižnici Michala Rešetku som pri srdečnom stretnutí s rodákmi a rodinou prezentoval moje romány. Boli to pekné chvíle s poslucháčmi napríklad po dobrodružnej ceste cez Vietnam alebo po stopách Marca Pola na hodvábnej ceste Strednou Áziou a Čínou. Boli to srdečné chvíle napríklad pred expedíciou na tropický Madagaskar alebo do ľadovej Antarktídy po stopách Shackletona. Nedokázal nič ako prvý, ale dosiahol všetko, zachránil druhov pred bielou smrťou...

Som veľmi poctený, že mojich sedem románov je dostupných čitateľom práve v knižnici Michala Rešetku v Trenčíne, v mojom milovanom rodisku, pod hradom Matúša Čáka, so studňou lásky a pamätnou tabuľou rímskych legionárov.

Trenčín sa môže chváliť viacerými zaslúženými a známymi rodákmi, alebo obyvateľmi. Napríklad tu bývala Nataša Tanská, moja filmová

láska a spisovateľka. Michal Rešetka dal dokonca meno tejto jubilujúcej, úspešnej knižnici. Národný umelec – maliar Miloš Bazovský sa priatelil s mojou mamou a ja som hltal ako školák napínavé knihy Branckého a Zamarovského.

Časy dôverných kontaktov sa dramaticky pozmenili, zavládol neosobný vek digitalizácie a globalizácie. Rakušania od 12 r. života pozerajú denne priemerne skoro tri hodiny často násilnú telku! Nemci radšej cestujú svetom a 13 miliónov z nich číta knihy viackrát týždenne. Na Slovensku je situácia čítajúcej mládeže kritická, polovica z nich vôbec nerada číta, pritom dievčatá čítajú radšej ako chlapci. Matky a škola, tiež pracovníci v knižniciach, sú v podstate zodpovední za samozrejmosť čítania kníh u mladej generácie. Koľko rečí ovládaš, koľko a aké knihy si prečítal, tým viacej sa stávaš človekom. Pasívne pozeranie telky nemôže biofyzikálne a psychologicky podmienené nahradiť tzv. aktívne čítanie kníh.

Mojej drahej mamke a knihám vďačím za rôzne vedomosti, zážitky, za kontakty po svete. Francúzi by povedali „savoir vivre“, umenie žiť... Písanie denníka, článkov, kníh aj fotografovanie, môže byť dokonca psychoterapiou. Čitateľom/čitateľkám som sa snažil zanechať individuálne to najzaujímavejšie a kolektívne to najprospešnejšie z mojej životnej cesty. V podstate sa táto nelíši od inej cesty plnej protikladov, lebo každá z nich sa skončí rovnako, teda cestou do inej dimenzie, bez protikladov.

Telesné pozostatky mojich starých aj krstných rodičov, mojich bratrancov Miška a Lacka Kontšeka už odpočívajú na trencianskom cintoríne, v susedstve hrobu Pavla Demitru, slovenskej hokejovej legendy. Z dôvodov nezničiteľnosti energie a nesmrteľnosti ľudskej duše budeme sa aj po mojom odchode naďalej stretávať aj v knižnici Michala Rešetku. Pri čítaní príbehov na cestách Michala Wernera, Nikiho Relgnera, alebo autora samého, prajem Vám i Vaším potomkom pohodu a napriek mnohému neradostnému radosť zo života.

Kornel Földvári

prozaik, publicista, výtvarný a literární kritik, překladatel

Čitateľom tereziánskej knižnice
s potešením, že existujú a čítajú!

napolepiteľný starý čitateľ

Gabriela Futová **spisovateľka, knihovníčka, žurnalistka**

Milujem Vaše detské oddelenie aj ľudí v ňom.

... pretože som tam doteraz zažila kopec radosti a pohody...

... pretože tam nič nie je nemožné...

... pretože je v ňom more lásky ku knihám, k čitateľom, k deťom, ba aj k spisovateľom...

... pretože trencianske detské oddelenie je knižnica so srdcom...

Ďakujem, že ste.

Marta Gergelyová spisovateľka, prekladateľka

Pripájam sa ku gratuláciám k 90-temu výročiu vzniku Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne a do ďalších rokov prajem:

- * plné police,
- * vrzgajúce stolice,
- * blikajúce monitory,
- * i zmysluplné rozhovory...

V sedemdesiatych rokoch som bola Vašou pravidelnou, oddanou a zvedavou návštevníčkou. Spolu s mojimi rodičmi – Boženou Adamicovou, rod. Brídovou, a Antonom Adamicom – i s učiteľským zborom VII. ZDŠ na Hodžovej ulici na Sihoti ma Vaša knižnica viedla k láske k čítaniu a k písanému slovu.

Úprimne Vám ďakujem za krásne prijatie i za jedinečnú atmosféru, ktorá vládla 10. apríla 2014 na Hasičskej ulici č. 1 pri besede o mojej slovenskej prvotine *Most nad riekou Liffey*, ako aj za profesionálnu prípravu a skutočnú, nefalšovanú pohodu pri stretnutí venovanom Pudovej výšivke a literárnej tvorbe mojej mamy (*Ludový textil a odev v Moravskom Lieskovom*, Odkaz, 2000; *Konopná nostalgia*, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2011), usporiadanom 17. septembra 2014.

Nech sa Vám i naďalej darí, nech i naďalej okolo seba rozsievate múdrosť, radosť a ušľachtilosť.

Silvia Havelková spisovateľka, pedagogička, publicistka

Vďaka za vstupenku

Vždy v apríli mám zvláštne obdobie. Nie, nie je to pučiacimi stromami, bzučiacimi včielkami a slniečkom (aj keď ani to nie je na zahodenie)... Vždy v apríli (už niekoľko rokov) dostávam vstupenku. Predstavte si, dajú mi ju zdarma! Je vystavená na meno a neprenosná. Prvé dva roky sa ma pýtali, či ju chcem. Teraz ju už dostávam automaticky. Neprotestujem, som ticho ako myška, aby si to náhodou nerozmysleli. Teším sa z nej ako dieťa z prvého bicykla (dnes už asi skôr z iPodu alebo tabletu). Vlastne ani neviem, čím som si to zaslúžila, ale som na to veľmi pyšná. Mat' také privilégia je podľa mňa hodné minimálne prezidentského vyznamenania. A veru, keď mám byť úprimná, myslím, že z vyznamenania (hoci aj prezidentského) by bola len ďalšia vec doma, na ktorú sa práši... Ale vďaka tejto vstupenke mám zážitkov na celý nasledujúci rok! Stávam sa tichým návštevníkom nezvyčajných udalostí na mnohokrát ešte nezvyčajnejších miestach s nezvyčajnými tvormi... Vstupujem do zámkov, lesov, vlakov, izieb, škôl i myslí hrdinov celkom novučičkých a originálnych príbehov detí. Som šťastná, pretože sa tam môžem dovolene poobzerať, vyskúšať si napríklad skvelé torty kráľovskej rodiny, poprechádzať sa na povrchu ďalekej planéty alebo pohladkať naozajstného draka. A nie len to. Môžem ten zvláštny svet pozorne skúmať a mať pripomienky nahlas! Napríklad: „Tento kocúr nemá dostatok ryšavých chlupov!“ alebo „Princezná nemôže chodiť už tretí deň v tých istých šatách!“ Ale tiež môžem len uznanlivo pokyvkávať hlavou: „Super! Taký šikovný zajac, ktorý dobrovoľne upratuje, by sa zišiel aj mne!“ alebo „Plánovač počasia by ľudia naozaj privítali!“ Samozrejme, v konečnom dôsledku, deti vedia najlepšie, či sa ropucha môže volať Krásnokožka

a či môže utešený hrad stáť na slepačej nôžke, ale niečo si povedať môžem. Už len ten pocit, ako jednoducho sa presúvam z príbehu do príbehu, ma naplňuje radosťou. A za toto všetko, za moje každoročné krásne výlety by som chcela veľmi pekne poďakovať Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne, osobitne šikupkám Pet'ke a Ľubke, ale aj pani Majke, ktorá mi ako prvá poskytla úžasnú vstupenku do poroty literárnej súťaže Píšem, píšeš, píšeme. Ďakujem Vám a celej knižnici prajem mnoho spokojných (a ku knihám nežných) čitateľov.

Slávnostné vyhodnotenie XII. ročníka literárnej súťaže Píšem, píšeš, píšeme (2014)

Katarína Hudecová

poetka, satirička, prozaička

Niekedy človeka napadne podivná myšlienka, začalo ma zaujímať, čo sa v živote naučíme skôr, čítať či počítať? A prišla som k záveru, že dieťa, ktoré ešte o literách nemá ani potuchy, na otázku, koľko má rôčkov, už ako dvojročné vystrie dva prstíky. Môj vnúčik ako trojročný už vedel napočítať do desať. Aj z mojich detských rokov si pamätám, že na konci dňa, po skromnej večeri, pri sviečke mama hodnotila odchádzajúci deň, čo všetko stihla urobiť a čo je potrebné presunúť na dni budúce.

Spočítala, koľko zarobila na panských poliach, koľko otec za opravenú obuv a koľko šesťákov sme nevyhnutne utratili. Ak sa nám podarilo neutratiť ani dvadsaťhaliernik, ten deň považovala za úspešný. Keď nás postupne poukladala alebo vydurila pod periny, nikdy nezabudla aspoň na chvíľu začítať sa do kalendára Domová pokladnica alebo do knižky, vypožičanej v obecnej knižnici, ktorú predstavovala jediná skriňa, umiestnená v prvej triede obecnej školy. Všetci štyria súrodenci sme po nej zdedili čitateľskú vášeň. No ako jedinú z nich ma neuspokojovalo vedieť iba to, čo píšu iní. Už v jedenástich rokoch som svoje prvé literárne pokusy posielala do detských časopisov Vlčica a Nová mládež. Bolo to v období prvých rokov druhej svetovej vojny. Keď mi uverejnili prvú básničku o Rotunde sv. Juraja v lese nad našou dedinou, takmer ma schvátila horúčka a z tvorivosti som sa už nevyliečila podnes. Už dospievajúcu ma najviac zaujímal vymýšľanie alternatívnych slov na rôzne melódie ľudových či populárnych pesničiek. Ak som niektorý z textov považovala za, možno prijateľný, odvážila som sa ho ponúknuť známym autorom hudby. Prípadný úspech ma posmeľoval a potom už i sami hudobní skladatelia ma vyhľadávali. Postupne som kládla na seba aj vyššie nároky, najmä lyrické a príležitostné básne som posielala celé dve desaťročia do Trenčianskych novín, kde mi ich, ako

aj rôzne sentence pravidelne uverejňovali. No prvú básnickú zbierku *Host' na deň* som sa odvážila vydať až ako šesťdesiatpäťročná.

Nazdávam sa, že pamäť je najväčšie bohatstvo, aké nám život môže dožičiť. Práve moja zdatná staropamäť ma nabádala k tomu, aby som postupne vydala päť poviedkových knižiek v próze aj v druhom vydaní. Ostatná moja tvorba bola venovaná hlavne lyrike a sentenciám, ktoré ma zvädzali svojou vyjadrovacou hutnosťou. Knižky som sama aj distribuovala. Postupne som sa dostávala do čitateľského povedomia prostredníctvom knižníc a nimi organizovaných besied. No najviac v tomto smere pre moje knihy urobila Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, ktorá sa ich ujala, dá sa povedať až patronátne. Skoro všetkým mojím dielam usporiadala slávnostné prezentácie, spojené s kultúrnym programom za bohatej účasti záujemcov. Niektoré recitačne talentované jej pracovníčky, ako napr. pani Janka Poláková, sa stali trvalými propagátorkami mojich veršov na rôznych akciách v rámci samosprávneho kraja. Na takýchto prezentáciách diel aj iných autorov som sa rada zúčastňovala, čo bývalo príležitosťou zoznámenia sa nielen s ich dielami, ale aj samými autormi, ich vedomosťami, názormi, štýlmi a odlišnosťami, z ktorých sa dalo čerpať ďalšie literárne vzdelávanie. Taktiež bývali pre mňa veľmi užitočné Verejnou knižnicou MR organizované stretnutia literátov samosprávneho kraja, vďaka ktorému som sa zoznámila s historikom Pavlom Dvořákom, publicistom a spisovateľom Drahoslavom Machalom, poetkou Margitkou Ivaničkovou a prekladateľkou a spisovateľkou Vladimírou Komorovskou a ďalšími mnou obdivovanými autormi.

V týchto dňoch, keď si verejnosť nášho regiónu pripomína deväťdesiate výročie vzniku tejto kultúrnej ustanovizne, Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne, chcem sa i ja pripojiť ku gratulantom a verejne sa poďakovať za všetku pozornosť a pomoc, ktorú mi poskytovala. Do budúcnosti jej želim ďalšie napredovanie a prosperosť či už vo vzťahu k autorom alebo čitateľskej verejnosti. Aby sa Verejnej knižnici Michala Rešetku aj naďalej darilo podieľať sa svojou činnosťou na vzdelávaní a národnom uvedomovaní nášho obyvateľstva, pričom mám na mysli najmä mládež, s ktorou spolupracuje a stále jej venuje svoju starostlivosť. Moje poďakovanie patrí aj všetkým jej bývalým aj súčasným pracovníkom za ich účasť na spolubudovaní spisovateľskej obce nášho samosprávneho kraja.

Milan Húževka spisovateľ, zberateľ ľudových povestí

Knižnicu M. Rešetku v Trenčíne som vždy vnímal cez prizmu osobnostných vlastností veľkého slovenského bibliofila. Pôbil na strednom Považí v prvej polovici 19. storočia v opatere vzácných textov nám zachránil veľa krásneho a nenahraditeľného.

Cítil som sa poctený ponukou ujať sa funkcie hodnotiacej poroty. Úloha hodnotiteľa som sa potešil, pretože moju literárnu prácu som adresoval

mládeži a príležitosť nazrieť do dielničky budúcich literátov a potenciálnych publicistov som chcel aktívne podporiť.

Súčasná detská literatúra je vydávaná poriadko, tak sa s ňou zoznamujú prostredníctvom techniky, kde ju preberajú bez optického videnia a skoro vždy s chybami. Olovené jazyky oťaželi tak, že mäkké i sa vyslovuje tvrdo a tak slová: malina, počujeme ako *mahyna*, spojenie chlapi žali ako *chlapí žaly*, polícia ako *poľicia* atď. A či si to už všimli kompetentní?

Preto v deň deväťdesiatročného jubilea knižnice v Trenčíne chcem napriek mojim výhradám poželat' pracovníkom inštitúcie veľa optimizmu k ďalším sťažiam v podujatí Pišem, píšeš, píšeme, lebo aj ony budú prostriedkom nápravy nedostatkov spôsobovaných samozvanými redaktormi slovenčiny. Na stretnutiach s mladými autormi som videl veľké množstvo detí, ktoré chcú rozprávať čistým slovenským jazykom. S podobným vzťahom sa stretávam i na mojich autorských besedách na základných či stredných školách. Na prácu v hodnotiacej komisii, sympatickej súťaže mladých autorov, si veľmi rád spomínam a okrajovo sa o ňu zaujímam už ako dôchodca, ktorého možnosti sú obmedzené.

Drahí jubilanti, pozdravujem Vás a odovzdajte, prosím, môj pozdrav aj tým, ktorí už u rešetkovcov nepracujú, ako napríklad pilnej včielke Darinke Ďurkechovej. Verím, že sa mi ešte naskytne príležitosť zastaviť sa vo Vašej „chalúpke knižiek“ na Hasičskej ulici, ktorú som si za tie roky zavrel do srdca i s jej obyvateľmi. Nech si aj oni uchovajú potrebnú energiu pre krásnu, ale súčasne i náročnú prácu.

Margita Ivaničková spisovateľka, publicistka, prekladateľka

Tajomstvo slova

Na začiatok si dovoľím trochu netradičnej štatistiky. Mesto New York má 15 miliónov obyvateľov a obsluhuje ich 23 000 úradníkov. Slovensko má 5,4 milióna obyvateľov a žíví približne 350 000 úradníkov vo verejnej a štátnej správe. Ani tento nepomer by nebol neprijateľný, keby napospol išlo o armádu ľudí, ktorí Slovensku a jeho obyvateľom naozaj slúžia.

Ale! Nech prvý hodí po mne klávesnicu ten, kto sa u nás ešte nestretol

s úradníckou aroganciou – koho neskaširoval svojvoľný policajt, koho nenahneval ľahostajný a požadovačný lekár, či nevšímavá sestra; kto sa ešte nestretol s nekompetentným úradníkom v poisťovacích, daňových, colných, justičných, obecných, krajských a štátnych inštitúciách!? A práve v tomto bode som narazila na naozaj mimoriadny úkaz. Veď predsa aj pracovníci trencianskej Verejnej knižnice Michala Rešetku sú pracovníci verejnej správy. Aj oni sú podľa tabuľkových a papierových kritérií „iba“ úradníci.

Túto trenciansku naozaj nevšednú inštitúciu a jej ľudí navštevujem už viac ako pol storočia. Ostatné dve desaťročia nielen ako návštevník, ale aj ako priateľ a spoluorganizátor milých literárnych podujatí. Za celý tento dlhý čas sa mi nikdy – opakujem nikdy – neprihodilo, aby som zo strany pracovníkov knižnice zažila situáciu, v ktorej by reagovali postojom, že sa niečo nedá. Postojom takým typickým pre množstvo našich úradov!

Ľudia v trencianskej knižnici nad rámec svojich pracovných povinností obetavo organizujú desiatky podujatí ročne; pamätajú na deti, zdravé i postihnuté; pamätajú na seniorov a ľudí bez rozdielu ich kultúrnej orientácie; pamätajú na jubilantov, osobnosti, výročia, vymýšľajú atrak-

tívne stretnutia, súťaže, vychádzajú v ústrety študentom, deťom, vychádzajú v ústrety všetkým.

Nebolo tej knihy, ktorú by nezohnali, nebolo služby, ktorú by nezabezpečili, nebolo tej prekážky, ktorej by sa zľakli. A mohli by. Mohli by úradnícky naštvane reagovať postojom – nedá sa, nemáme peniaze, nemáme priestory, nemáme čas, nemáme ľudí, nemáme kapacity, nemáme...

Ľudia v trenčianskej Verejnej knižnici Michala Rešetku pracujú s mágiou slova, s dobrodružstvom myšlienky, s pocitom triumfu kultúry nad nežičlivosťou každej doby. Preto sú takí skvelí. Kto má inú skúsenosť, nech prvý hodí po mne klávesnicu!

Prezentácia knižky Pyžamkáci v pobočke knižnice na sídlisku Juh (2008)

Mária Jana Jablonská predsedníčka KO Únie žien Slovenska v Trenčíne

Spomienky korešpondujúce so súčasnosťou

Keď som po skončení VŠ štúdia v r. 1958 na Okresnom úrade v Trenčíne prebrala dekrét, ktorý ma oprávňoval učiť moju aprobáciu slovenský jazyk a literatúra dovedty v nezvyčajnej kombinácii s telesnou výchovou, odchádzala som z budovy s veľmi zmiešanými pocitmi. Úradník, ktorý mi ho vystavoval si pod nos akoby pre seba, ale zároveň tak, aby som to počula, nepretržite opakoval: „Osobu s touto zradnou kombináciou by som nechal učiť ani na osobitnej škole.“

Aby ma tento zážitok úplne nedorazil, veď som mala len niečo cez 21 rokov, povedala som si, že s týmto starým ujom by som sa rada ešte raz v živote stretla a vybrala som sa hľadať inštitúciu, s ktorou sa mi už od detstva počas vojny i v povojnovom období spájali len tie najkrajšie zážitky v Banskej Bystrici a v Bratislave.

Ten, kto si prečíta úvodné slová môjho príspevku, iste sa pozastaví nad tým, aký majú súvis s účelom publikácie. Ale áno, majú a veľmi dôležitý! Cestou do sídla inštitúcie som sa zastavila na námestí v Kníhkupectve, kde ma privítali vzácne osobnosti, manželia Chovanovci. Po krátkej debata ma s úsmevom nasmerovali do cieľa mojej cesty – do Trenčianskej knižnice na Jaselskej ulici. Na vrátnici, keď som sa predstavila, požiadala som prijatie u riaditeľa. Pani, ktorú som o to požiadala, mi povedala nech idem za ňou a dovedla ma bez ohlásenia k riaditeľovi, ktorý mi s úsmevom ponúkol stoličku. Riaditeľ Juraj Gönci, keď som sa predstavila a povedala, že som prišla do Trenčína učiť a chcela by som sa v knižnici nielen vzdelávať, ale ju hneď na začiatku školského roka navštíviť s mojimi budúcimi žiakmi, vstal a dal zavolať dve vzácne pracovníčky Vierku Viskupičovú a Oľgu Arztovú so slovami: „Do Trenčína prišla nová mladučká slovenčinárka, prosím, uveďte ju do

V knižnici s Mariánom Gavendom

našej rodiny.“ A tak sa začal môj krásny doteraz pretrvávajúci vzťah s trencianskou knižnicou, ktorá, tak ako to doba prinášala, menila názvy, sídla, riaditeľov i pracovníkov. Zo staršieho obdobia spomeniem dve vzácne dámy, Gitku Beňovú a tetu Máriu Korvasovú. O všetkom, čo knižnica pripravovala – besedy so spisovateľmi, výstavy, metodické i odborné semináre, či vzácny prírastok do fondu, ako aj čo bude uložené v tajnom depozite, som bola v priebehu celého obdobia informovaná. Recipročne ako členka CS komisie SJaL som pracovníkov knižnice informovala i o záveroch rokovaní ako aj o CS záveroch odborných seminárov, ktorých som sa zúčastnila.

Na základe uvedenej spolupráce a vzácných vzťahov som pracovníkov knižnice požiadala o sprostredkovanie literatúry a metodickú pomoc, keď som sa v r. 1969 prihlásila do CS súťaže Pedagogické čítanie s témou práce Individuálne čítanie žiakov stredných škôl, ktorá je uložená v archíve knižnice v Uherskom Brode. Následne pri rigoróznom štúdiu na UJEP v Brne (1977), kde som získala doktorát z filozofie, s témou práce Význam prípravy jednotlivca a spoločnosti na vyšší vek, pri ktorej mi s literatúrou významne pomohli vtedy už môj vzácny priateľ Juro Gönci a Mária Španíková, ktorá mi bola všemožne nápomocná aj pri autorskej spolupráci na Čítankách 1. a 2. pre SŠ v r. 1993, ktoré platia až doteraz. Poskytnutú pomoc uvádzam ako dôkaz odbornej úrovne našej knižnice nielen v službách, ale najmä v odbornej erudícii všetkých jej pracovníkov nad rámec krajskej knižnice.

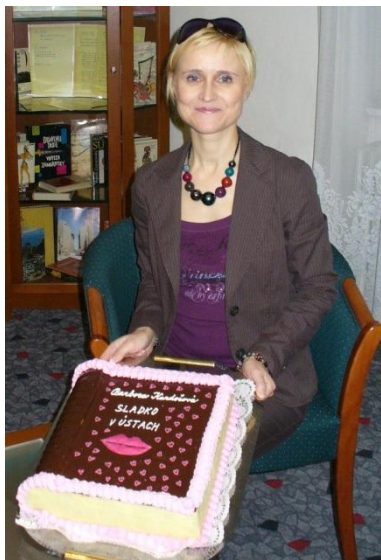
Stanovený rozsah príspevku neumožňuje vyjadriť nesmiernu vďaku a úctu okrem odbornosti i za neoceniteľný takt všetkým pracovníkom – teda najmä Janke Polákovovej, Eve Struhárovej, Ľudmile Strohnerovej in memoriam a Janke Bzdúškovovej pri OK a KK Vansovej Lomničky, publikácii Významné ženy Trenčianskeho kraja a akcie Svet stále lásku má pre deti z Detského domova Lastovička.

A na záver ďakujem najmladšej generácii nových zanietovaných pracovníkov, ktorí si ma najprv museli oťukať, teda stráviť ten veľký vekový rozdiel, aby následne mohla opäť pokračovať vzácna, plodná a stále viac aj priateľská spolupráca. Sú to najmä Peter Martinák, mimoriadne zanietovaný a odborne vyspelý organizátor seminárov a akcií s osobnosťami kultúrneho diania na Slovensku, ako aj akcií Poznávajme Trenčanov v spolupráci so Sylviou Fabovou pod vedením Ing. Gabriely Krokvičkovej, poverenej riadením VKMR v Trenčíne.

Barbora Kardošová spisovateľka, režisérka

Mala som sedem alebo osem, červenú vetrovku, ktorú mi po ceste z domu cez námestie zazipsovala kolegyňa z Textilu. Vyslala ju vedúca, čiže moja starostlivá babička. Na prechode na Palackého ma zase iná dobrá teta previedla cez cestu so slovami: „Tak čo, Barborka, ideš sama na hudobnú?“

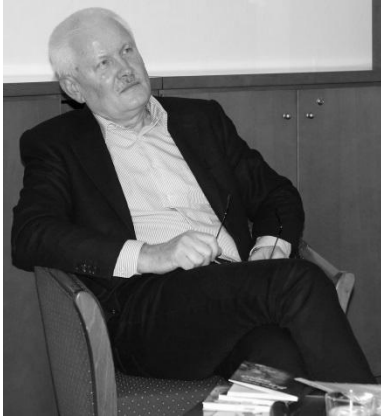
Išla som. A vôbec sa mi nezdalo čudné, že o tom vie pol mesta. Bol to môj veľký deň, išla som SAMA na hudobnú. Odvážne a dospelé. Prešla som okolo fontány s bronzovou sochou ženy, ktorá sa vyzliekala. Zase o krok bližšie k dospeláckemu

životu. Vedela som, že autor tej sochy sa volá Jozef Fizeľ, lebo ktosi ma presvedčil, že modelom Fizeľovi stála moja mama. Ani to ma neprekvapilo. Tie dve sa podobali. S istotou som teda stisla veľkú kľučku na bočnom vchode, veď mamu som mala za chrbtom. Lenže keď som vošla, ohromilo ma obrovské schodisko a úplne najviac ma šokovala miestnosť, v ktorej na mňa čakal môj nový učiteľ flauty. Tá miestnosť mi pripadala nadprirodzene veľikánska a priestranná! Pán učiteľ sa v nej celkom strácal. Bola som ohúrená priestorom. Zakrátko nato som zistila, že budova má ešte jeden vchod a ďalšie schody. Objavila som knižnicu. Dobrá teta mi vypísala môj prvý ozajstný doklad. Ďalší krok k dospeláckemu životu! Čitateľský preukaz s mojím menom. Zrazu som sa cítila staršia a väčšia. Žiadne decko. Čo dokáže jedna kartička s pečiatkou knižnice!

Na flautu som chodila štyri mesiace, hoci do knižnice som sa neprestala vracat' do dnešného dňa. Mám to šťastie, že ak tam nie som ja, sú tam aspoň knihy, ktoré som napísala, a tak to veľké povznášajúce spojenie neskončilo a ďalej rastie.

Štefan Kuzma prozaik, básnik

Knižnica ako azylový dom

Deväťdesiat rokov je doba, po ktorej sa dá nielen spomínať v súvislostiach, ale aj hodnotiť udalosti, ktoré život (pričinením našim či iných) priniesol. Zvlášť, ak takáto dlhá doba prešla od vzniku knižnice v Trenčíne, ktorá širokej verejnosti významným spôsobom priblížila vedomosti obsiahnuté v knihách. Viem, sprístupnenie poznatkov a

vedomostí sa začalo už v 15. storočí vďaka kníhtlači Johanna Gutenberga, ale verejná knižnica je predsa len čosi iné, je totiž miestom, kde knihy našli domov a spisovatelia azyl.

Áno, knižnica je ako azylový dom, v ktorom sa tí, čo sa vydali po cestách slov, stretávajú s tými, čo by ich radi nasledovali, kráčali s nimi; aspoň chvíľu, kým sa nedostanú na koniec daktorej z ich kníh, kým sa nezačítajú do inej. A Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne je právo takým domom, ktorý ešte stále (najmä obetavosťou zanietenejších knihovníčok a knihovníkov – minulých aj súčasných) odoláva nielen elektronickej logistike informácií a iným elektronickým hračkám, ktoré sa usilujú zaujať viac než kniha, ale aj nástrahám tohto sveta a rozpočtovým pravidlám.

Verejná knižnica je nezastupiteľná svojou výnimočnou atmosférou, vôňou a zvláštnym šepkajúcim tichom. Dá sa v nej stretnúť, listovať v knihách, hľadať v regáloch, spytovať sa milých knihovníčok na zabudnuté tituly, ale aj novinky zo sveta literatúry a na besedách a stretnutiach spisovateľov s čitateľmi sa rozprávať o slovách, ktoré zaplňajú knihy. V tomto smere mám aj ja príjemné spomienky a vďaka v srdci.

V úvode som začal možnosťou hodnotenia, ale ambíciou hodnotiť históriu Verejnej knižnice M. Rešetku v Trenčíne som ani vtedy nemal. Ako občan Trenčína som len rád, že verejná knižnica tu toľké desaťro-

čia existuje, že v nej pracujú zanietení a fundovaní ľudia, ktorí v nej udržujú svetlo. A ako spisovateľ sa teším na stretnutia v nej, na zistenie, že čitatelia sa nestrácajú, že ešte stále vedia opustiť virtuálny svet internetu a po starých schodoch vystúpiť až hore, na najvyššie poschodie domu, kde knihy našli domov a spisovatelia azyl. A ešte... Bolo by príjemné osláviť aj storočnicu...

*odkiaľsi z mesta
(do srdc aj na chodníky)
padajú slová*

Knihovníckam

láska zo skaly
kamenný hrad uspáva noc
mesto nad riekou žiari vežami
bránou a baránkom v tieni zástavy

anjelom v uličkách plniacich priania
nech je z noci deň
z neznáma láska
a z myšlienok hľadané svedectvá

a po starých schodoch
cupocú príbehy básne aj eseje
postavy veselé i smutné
žijúce za chrbtami kníh

anjelom v chráme umenia
v meste pod skalou
kde sa odjakživa kniha zatvára
len aby sa znova otvorila

vyklzli anjelom z uličiek s regálmi
z komunit túliacich sa k sebe
ako námestia
domy ktoré nezdolali démoni ani čas

anjelom knihovníckam
ochrankyniam tlačeneho slova
svetla čo sa nestráca
ani v ľahostajných hmlách

Leo Kužela novinár, herec

Traumu nahradilo voľkanie

Môj vzt'ah ku knižnici sa zrodil v útlom veku a spočiatku nebol vôbec ideálny, skôr naopak. Rodičia ma prihlásili za čitateľa už ako prváka, lebo som vedel plynulo čítať. Hrdý mladý čitateľ prišiel do detského oddelenia a ... pracovníčka ma doviedla pred police zaplnené leporelami. Bol to šok, ale cez slzy som si vybral zo desiat' „kníh pre malé deti“ a sklamaný som upaľoval domov. Rodičom sa niečo nezdalo, ale podarilo sa mi úspešne zahrat' divadielko nadšeného čitateľa.

„Prečítanie“ knížiek, kde prevažovali obrázky, netrvalo dlho a na druhý deň ma vítala rovnaká pracovníčka s rovnakým scenárom. To sa už doma prevalilo, trauma sa nedala utajiť, nuž mi rodičia poradili, aby

som to „tete“ vysvetlil. Našťastie ďalší deň už mala službu iná knihovníčka a moje srdce plesalo pred regálmi zaplnenými neskutočnými príbehmi, cestopismi, zaujímavými krajinami i ľuďmi. Doslova som si voľkal v tejto situácii a vychutnával možnosť, kde nastal skôr problém, čo si nevybrať.

Postupne som sa upokojil a začal vyberať knihy systematicky. Knihy mi slúžili najskôr na rozptýlenie, príjemné zážitky, neskôr sa stali zdrojom potrebných informácií, žriedlom odborných znalostí.

V „zrelom“ veku sa orientujem viac na vlastnú knižnicu, kde sa nachádza veľa kníh kúpených pred mnohými rokmi. Vraj „napotom“. Ten čas nastal a chcem stihnúť prečítať pripravenú literatúru, lebo na viaceré tituly sa doslovne teším.

Knižnica však nepredstavuje iba knižný fond, je to množstvo akcií, prezentácií kníh, ich autorov. Niektoré som pripravil aj ja a vždy ma potešil záujem verejnosti o túto službu knižnice.

Nemôžem zabudnúť ani na stretnutia s riaditeľom knižnice Jurajom Göncim. V časochoj mojej mladosti býval v našom susedstve na dnes už neexistujúcej starej Hasičskej ulici. Boli sme živé deti, vyvádzať sme rôzne šibalstvá, ale on sa nikdy nest'ážoval u rodičov, občasné problémy riešil s nami. Po mnohých rokoch som ho stretol v knižnici, kde pripravoval monografiu o tejto inštitúcii a tam sme si našli cestu k sebe. Pozval ma do svojho bytu na Hodžovej ulici a návštevy sa začali opakovať. Napriek vysokému veku som obdivoval jeho sviežu myseľ, hoci telo už pociťovalo obmedzenie pohybu. Začiatok každej návštevy bol spojený s malým rituálom. „Vyber si fľašku a nalej si, ak máš chuť na kávu, sprav si a mne priprav čaj,“ boli slová domáceho pána na úvod návštevy. Mal vždy v sekretári zásoby dobrej slivovice, ktorú sám nepil, rovnako ani kávu. Vraj svoje má už odpité.

Dokázali sme hodiny stráviť rozhovormi o kultúre, knižnici, novinách. Tránilo ho najmä vydávanie mestských novín. Mal som predstavu, že raz zavediem rozhovor na osobnosti – postavičky Trenčína, ktoré dovtvárali jeho kolorit. K tomu sme sa žiaľ nedostali a svoje znalosti si odniesol so sebou.

Martin Lacko historik

Jednou z hlavných charakteristík dnešnej spoločnosti je pohodlnosť a presýtenosť. Kým pred rokom 1989 a najmä krátko potom vládla spoločenská aktivita, dopyt, ba hlad po zamlčovaných a málo známých faktoch, dnes je situácia opačná.

Zažívame stav, že ľuďom nie je už nič vzácne a sotva čo si vedia oceniť. Neraz som bol svedkom toho, že aj špičkové historické diskusie, prezentácie objavných kníh, ktoré boli výsledkom mnohoročnej práce, konferencie s medzinárodnou účasťou v hlavnom meste SR, centre akade-

mického, kultúrneho i vedeckého života našej republiky, zívajú prázdnotou, a ignorovali ich aj médiá, ktoré by ich mali propagovať. Dnes skrátka vôbec nie je jednoduché zabezpečiť reprezentatívnu účasť ľudí na kultúrno-odborných podujatiach.

V tejto súvislosti musím vyzdvihnúť práve krajskú knižnicu v Trenčíne, ktorej sa to dlhodobo darí. Nevieť presne, aké prostriedky na to používa. Môžem však povedať, že na akciách, ktorých som sa mal posiaľ možnosť zúčastniť, som bol konfrontovaný s hojnou účasťou. Určite väčšou, než akú by som predpokladal v zhýčkanej Bratislave.

Chcel by som preto pracovníkom knižnice – lebo predsa na nich všetky aktivity stoja – popriať, aby sa im tento priaznivý a nasledovaniahodný trend podarilo udržať aj do budúcnosti. A tiež veľa dobrých nápadov a vytrvalosti v práci!

Drahoslav Pavel Machala spisovateľ, novinár, publicista

Knižnica je pre duchovný život mesta aj kraja posvätným miestom. Ako spisovateľ som ich po Slovensku prešiel desiatky. A opakovane som sa zamýšľal nad tým, prečo je dobré, že tú prácu s knihou vykonávajú ako poslanie najmä ženy. Ony majú nielen hlbší cit k výchove a plneniu poslania, ale aj zvyknú svoje povinnosti plniť so zvláštnou láskou. Mal som aj so svojimi kamarátkami – spisovateľkami št’astie, že sme v knižniciach nachádzali múdre a rozhl’adené ženy, vzdelané,

a pritom oddané svojej práci. Také boli v Senici, Experimentálnej knižnici v Čadci, v Podtatranskej knižnici v Poprade, v Hornonitrianskej knižnici v Prievidzi, v Klube Janka Jesenského v Nitre, v Knižnici v Dolnom Smokovci, v Piešť’anoch, v Riznerovej knižnici v Novom Meste n/V, ale veľmi radi sme sa opakovane vracali do Knižnice Michala Rešetku v Trenčíne. Tam sme našli aj dve kamarátky, Janku Polákovú a Máriu Špánikovú, ktoré vedeli z literárnych večerov a podujatí, ktoré organizovali, pripraviť vždy nádherný kultúrny sviatok. Ale my sme s týmito mladými ženami dokonca aj spolu prežívali krásne chvíle, keď zažívali po r. 1986 politický „odmäk“. Vtedy sme my spisovatelia povojnovej generácie v Trenčianskych Tepliciach vydali vyhlásenie *Vzduch našich čias*. Obe dámy z Knižnice M. Rešetku boli pri tejto príležitosti 30. júna 1986 s nami a fandili našej túžbe, aby sa otvorili okná slobody a do slovenskej spoločnosti zavialo viac vzduchu našich čias. Potom, po vzniku Slovenskej republiky, keď trenčianska knižnica pripadla pod Trenčiansku župu, organizovali knižničiarke každé dva roky povestné stretnutia spisovateľov z kraja v priestoroch na Hasičskej ulici, ktoré mali vždy vynikajúcu úroveň. To už M. Špánikovú poverili vedením knižnice. Žena, ktorá odovzdala práci v knižnici svoje najlepšie roky života, dostala nielen dôveru, ale aj zaslúžené uznanie. J. Poláková sa medzitým stala predsedníčkou MO Matice slovenskej. (Zdroj: Slovenská vlastiveda II. Trenčianska župa)

Ján Maršálek predseda Literárneho klubu Omega v Trenčíne

O knižnici zvyknem hovoriť ako o ctihodnej inštitúcii. So všetkou vážnosťou. Nedokážem si predstaviť fungovanie civilizovanej spoločnosti bez verejných knižníc. Uvedomujem si, že činnosť knižnice nespočíva len v uchovávaní a požičiavaní kníh...

Trenčiansku knižnicu vnímam najmä v súvislosti s Literárnym klubom Omega, ktorý už takmer dve desaťročia pôsobí takpovediac na jej pôde. Knižnica poskytuje miestnym spisovateľom a ostatným záujemcom o literatúru priestory na stretávanie sa

a tiež odbornú pomoc pri vydávaní publikácií a organizovaní rôznych podujatí. Patrí jej za to vdďaka.

V pamäti mi zostávajú viaceré zaujímavé stretnutia, besedy i koncerty, ktoré sa konali v knižnici, ale aj návštevy čítárne a chvíle strávené medzi regálmi s množstvom kníh (je to iné ako v kníhkupectve, knihy v knižnici majú svoju patinu a dôstojnosť).

Verejnej knižnici Michala Rešetku – deväťdesiatročnej mladuche – želám do ďalších rokov úspešné pôsobenie spojené so spokojnosťou zamestnancov, návštevníkov a čitateľov.

Martina Monošová spisovateľka, dizajnérka

Nikdy nie sme dost' starí na spomienky

Narodila som sa v Trenčíne, no zo svojich prvých troch či piatich dní, kým nás s mamou pustili z pôrodnice, sa mi Trenčín do pamäti akosi vpísať nestihol. Zato počas rokov detstva a dospievania sa mi naše „okresné mesto“ vrylo do pamäti nejednou zvláštnosťou. Ani nie tak nápisom na skale, no vpísali sa do mňa celkom iné pamätné momenty.

Spomínam si predovšetkým na páternoster v budove, kde sa vybavovali pasy a tiež na nemocnicu, kam sme spolu s mojim starším bratom Ivanom chodievali napríklad na pravidelné ortopedické vyšetrenie, „aby ste nemali krivé nohy“. V ten konkrétny deň, na ktorý nikdy nezabudnem, sme skončili akosi šikovne a keďže si mama v nemocnici potrebovala ešte čosi vybaviť, nás s bratom poslala na skorší autobus. Nemohla tušiť, že v krásnom jarnom počasí ma brat nahovorí na obrovské dobrodružstvo! Vyšli sme hore na hrad, túlili sme sa tam a neskôr sme na lavičke na námestí prelomeným makovým závinom z ktorýchsi potravín tíšili obedný hlad. A pri tom všetkom sme zakúšali dokonalý pocit slobody...

Ale život to nie je iba zdravie podporené v nemocnici, či vybavovanie dôležitých dokumentov. Na detstvo a mladosť si vďaka mojim rodičom spomínam aj ako na cesty na koncerty vážnej hudby alebo divadla do Piešťan a Bratislavy a návštevy vernisáží i rôznych recitálov v Novom Meste nad Váhom a – v Trenčíne.

Moji rodičia, Elena a Gustáv Rumánkovci, vždy patrili medzi ľudí, ktorí sa na kultúrnych podujatiach vo svojom okolí nielen zúčastňovali. Vďaka maminej veľkej záľube v olejomalbe sa podieľali i na jeho vytváraní, až sa definitívne stali súčasťou kultúrneho života regiónu. Na dôchodku začali obaja realizovať aj svoje literárne ambície, preto neraz besedovali napokon tiež vo Verejnej knižnici M. Rešetku v Trenčíne.

Kultúrny Trenčín sa mi vpísal do pamäti hlavne jednou konkrétnou spomienkou, a to ako som sa v Bazovského galérii ako stredoškolačka zoznámila s charizmatickou Sandrou Vychlopenovou na jednej vernisáži obrazov jej otca. Pamätám sa, že v to popoludnie som mala sa sebe ani nie hodinu úplne novulínky kabát, lebo Trenčín, mesto módy, to bývali aj praktické rodinné nákupy, „keď už sa tam ide“ – lebo vieme, že v tých časoch sa nekupovalo, ale zháňalo...

Možno trochu nostalgické spomienky mladého dievčaťa na Trenčín vytláčajú spomienky novšie, v ktorých sa mi Trenčín príjemne scvrkol do impozantnej budovy knižnice, kam ma pred pár rokmi po prvýkrát pozvali už ako uvedenú spisovateľku na stretnutie spisovateľov – rodákov. Zoznámila som sa tu s inšpiratívnymi Vladimírou Komorovskou, Máriou Bátorovou alebo Rudolfom Dobiášom, či s kolegyňkou v odbore populárnych kníh pre ženy Katarínou Machovou. Po dlhom čase som sa znovu stretla s Katarínou Hudecovou a zhodou okolností som sa práve vtedy úplne posledný raz videla s dobrou vílou Annou Černochovou...

Odvtedy som prijala pozvanie trencianskej knižnice na autorskú besedu nie jeden raz, a kvôli atmosfére, ktorú tunajší pracovníci vedia vytvoriť, sa sem stále rada vraciam. Pretože spomienky tvorí atmosféra – na to pekné, zvláštne či výnimočné vždy radi spomíname. A atmosféru tvoria ľudia. Z nich sála energia, ktorá naplňa priestor, vytvára genius loci, čiže miesto, ktoré túto energiu iba konzervuje. Všetci ostatní kvalitu týchto energií, investovaných do konkrétneho miesta, napokon len znásobujú. A ľudia v Trenčíne, tak ako si ich odjakživa pamätám, ma svojou energiou oslovili. Rovnako ako Verejná knižnica M. Rešteku v Trenčíne, ktorá sa vďaka „svojim ľuďom“, ich prístupu, stala „tou mojou knižnicou“, napriek tomu, že som v nej nevyrastala, ani som si v nej nikdy jedínú knižku nepožičala.

Nekonečnosť času môžeme najlepšie konzervovať v spomienkach a tie sú stále našou súčasťou. Z nich vznikajú príbehy, knihy, lebo ich vždy môžeme vyloviť z pamäti. Naši čitatelia ich potom nájdu v našich knihách, ktoré sú opatrované v knižniciach. Lebo dôkazy o nekonečnosti času sú zrejme to, čo všetci neustále hľadáme. A tak nikdy nezabudnem na šťastnú nekonečnosť času, na slobodu, ktorou sa opájali dvaja súrodenci, sediaci na jarným slnkom zaliatom trencianskom námestí pri hltaní suchého makovníka. Všetok nekonečný čas patril v tom momente iba im.

Marián Pauer

historik, fotograf, publicista

Okná do sveta

*Motto: Kto veľa číta, každý si zrak.
Ale kto nečíta, horšie vidí.
Štefan Strážay*

Na Trenčiansku knižnicu si často a rád spomínam. Cestou z hudobnej školy, kde sa mi hra na klavír u pani profesorky Egererovej občas darila viac, občas menej (druhý prípad býval častejšie, lebo popri iných záujmoch mi akosi nezostával čas na cvičenie), som si chodieval ventillovať hlavu na Hviezdoslavovu ulicu, kde v päťdesiatych rokoch sídlila trenčianska knižnica. Vždy tam bolo útulne, v zime príjemne teplo a hoci v čítárni vždy bolo veľa mladých i starých, bolo tam najmä ticho. A to, ako je známe, lieči. Na stene viseli rôzne noviny a časopisy. Medzi knihami som vždy našiel tú, ktorú som práve hľadal. Keď bola požičaná požiadal som, aby mi ju rezervovali. Milé tety, ako som vtedy volal pracovníčky knižnice, mi ochotne vyšli v ústrety. Trenčianska knižnica mi postupne otvárala okná do sveta poznania.

Vďaka nej som objavil bratov Lumiérovcov a ich pohyblivé obrázky, ktoré ma upúťali tak, že som hneď po maturite začal pracovať v Československej televízii v Bratislave ako asistent kamery. Zhodou rôznych okolností a náhod som po rokoch vymenil pohyblivé obrázky za fotografiu. Precestoval som s ňou svet vôkol nás a dôverne som spoznal aj tajomné svety v nás. Osud mi dožičil stretnúť veľkých ľudí a nadviazať s nimi veľmi blízke vzťahy. Za všetkých spomeniem pána profesora Karola Plicku, redaktora všetkých jeho kníh, ktoré vyšli v martinskej Osvete – Eugena Lazišťana, najlepšieho právnika medzi fotografmi a najlepšieho fotografa medzi právnikmi Martina Martinče-

ka a jeho vzácnu manželku akademickú maliarku Ester Šimerovú-Martinčekovú, fotoreportéra, ktorého nám mohol závidieť svet Karola Kállaya, básnika, vzácného človeka Milana Rúfusa a celý rad ďalších.

Knihy sú mojou trinástou komnatou. Vstupujem do nej s pokorou, nielen objavovať iných, ale aj prinášať autorský vklad vlastnými dielami literatúry faktu, svedectvom očitého svedka o prežitom a poznanom. V knihách a písaní nachádza záľubu aj môj vnuk ďaleko za „veľkou mláskou“. Pán Zamarovský by mal z neho radosť, veď ako osemročný prečítal dvestostranovú knihu o starom Egypte, o rok neskôr začal písať svoju prvú knihu o našej dovolenke v Paríži. Pýtal som sa, kedy mi ju ukáže. Ešte vraj nie je s ňou spokojný, tak musím počkať.

V trenčianskej čitárni som cestoval po svete bez pasu a víz aj v časoch, keď som vo vzdialených krajinách mohol len snívvať. Boli to krásne sny. Neraz oveľa krajšie ako realita, s ktorou som ich po rokoch mohol porovnať. Úprimne som závidel dvojici skvelých ľudí Zikmundovi a Hanzelkovi, keď som doslova hltal ich cestopisy z Afriky, Ameriky a ďalších končín. Vtedy som netušil, že s jedným z nich sa spoznám osobne. Keď som v prvej dekáde tohto storočia v zlínskom múzeu pripravil výstavu Posledný človek na Mesiaci o americkom astronautovi Eugenovi A. Cernanovi, ktorý má slovenské korene, na vernisáži mi prišiel zagratulovať bielovlasý pán. Miroslav Zikmund. Okamžite sme boli na rovnakej vlne. Venoval som mu knihu o Cernanovi, na druhý deň mi priniesol jeho Zápisník z Afriky...

Milí rodáci, jubilujúca trenčianska knižnica: aj vďaka Vám som spoznal, že „svet je ohromné miesto kam sa narodiť, ak vám len nie je proti srsti, že šťastie to nebýva vždy bohvieaký špás, ak len vám neprekáža sem-tam troška pekla práve, keď všetko vyzerá tip-top. Veď ani v nebi nerespievajú celý svoj čas.“

Juraj Plánka šéfredaktor týždenníka Pardon

Môže za to hlasový pokoj

Učiteľom, najmä tým, čo za katedrou radi pridávajú decibely, sa občas príhodí, že náhle prídu o svoj najdôležitejší nástroj – o hlas. Tak sa stalo začiatkom 80-tych rokov minulého storočia aj u nás doma. Diagnóza lekára znela jasne: „Ak nechcete prísť o hlas nadobro, musíte si načas oddychnúť. Naordinujem vám hlasový pokoj a prácu v tichom prostredí na dlhšie obdobie.“ A kde môže byť tichšie ako v knižnici? Práve tam, v Oddelení regionálnej literatúry vtedajšej Krajskej knižnice

v Trenčíne, sa mojej mame učiteľke postupne vracal hlas a rozširovali vedomosti o bohatom literárnom dianí na Považí.

Trenčianska knižnica sa celé desaťročia delila o priestory s ľudovou školou umenia. Ako učiteľský synáčik som „hudobku“ spočiatku nasilu a neskôr celkom rád navštevoval. Najmä v nižších ročníkoch som na hodiny huslí utekal priamo zo školy, ešte s taškou na chrbte. Po odohraní nezáživných prstových cvičení, málo melodických etúd a po opakovaných viac-menej neúspešných pokusoch zdokonaľiť prednesové skladbičky som dvakrát v týždni nakoniec skončil v tichu knižničnej študovne. Niežeby som v tých časoch ako deväť či desaťročný chalan mal nejakú obrovskú záľubu v samoštúdiu či trpel knihomoľstvom nad rámec povinného čítania. V knižnom prístave som kotvil z celkom iných, omnoho pragmatickejších pohnútok. Píšuc si v študovni domáce úlohy, vyčkával som, kým mama dokončí svoju prácu a pôjdeme spolu domov. A tak som vlastne časť svojich školských liet doslova prežil v knižnici.

Čím rýchlejšie sa mi podarilo napísať domáce úlohy, tým viac voľného času v tichu študovne mi zostávalo. No zadumaní páni pohrúžení do štúdia vedeckých zborníkov či dámy s bledou tvárou listujúce

v ročenkách Dorky sotva mohli byť tou pravou partiou pre môj papučový futbal na rozľahlých chodbách knižnice. Tak som teda chtiac-nechtiac začal postupne kopírovať ich čitateľské návyky. 100+1, Populár, Melodie... to bolo spočiatku moje najobľúbenejšie čítanie. Postupne k nemu pribudli aj ďalšie časopisy, historické monografie, dejiny sveta, ale aj Brehmův život zvířat a knihy o praveku s ilustráciami Zdeňka Buriana. Študovňu som neskôr vymenil za oddelenie detskej a mládežníckej literatúry, kde som objavil Tarzana, Vinetua, verneovky, edíciu Stopy...

Dôverne známe drevené zásuvky s tisíckrát ochytanými kartotečnými lístkami mi pred vstupom do dospelosti pomohli pripraviť sa na maturitu. Trenčianska knižnica ma dokonca neraz zachránila, keď boli vysokoškolské skriptá a učebnice na Pedagogickej fakulte v Nitre rozchytané a na niekoľko mesiacov beznádejne rezervované.

Častým a vítaným návštevníkom predovšetkým oddelenia regionálnej literatúry trenčianskej knižnice som býval aj v časoch svojich novinárskych začiatkov, keď som pripravoval pre týždenník Pardon články a rozhovory so spisovateľmi, hudobníkmi, výtvarnými umelcami a ďalšími významnými osobnosťami nášho mesta a trenčianskeho regiónu. S mohutným nástupom éry internetu a ľahko dostupných informácií na sieti sa moje osobné návštevy knižnice zúžili na besedy v rámci cyklu Poznávame Trenčanov, ktoré patria k veľmi vydareným projektom v aktuálnej ponuke Verejnej knižnice M. Rešetku v Trenčíne. Svoje sporadické návštevy sa snažím kompenzovať aspoň vysielaním svojich ratolestí na občasnú výlety medzi police s knihami, v čom sa mi, úprimne povedané, nie veľmi darí ☺.

Pri príležitosti 90. výročia vzniku prajem trenčianskej knižnici a všetkým jej pracovníkom veľa síl a kreatívnych nápadov najmä v práci s mládežou. Ona – držiac sa hesla „všetko je na webe“ – pomaly zabúda na to, že ani tá najmodernejšia technika nedokáže nahradiť vôňu starých kníh a ani najvyspelejšia elektronická čítačka nešuchoce tak, ako rozprávková kniha nádherne ilustrovaná slovenskými výtvarníkmi, ktorých nám neraz závidí celý svet. A ešte knižnici želim osvietených „pánov zriaďovateľov“, ktorí sem-tam nájdu peniaze nielen na obnovu knižničných budov, ale aj na revitalizáciu knižničných fondov tak, aby knižnica mohla udržiavať krok so súčasnými trendmi knižničnej kultúry a knihovníckych technológií.

Jaroslav Rezník spisovateľ, prekladateľ, scenárista

Ani sa mi veriť nechce

Ani sa mi veriť nechce, že Literárna súťaž Jozefa Braneckého už celkom schuti načala tretiu desiatku svojej každoročnej periodicity. Nechce sa mi tomu uveriť najmä preto, lebo v mojom živote to znamená, že som o vyše dvadsať rokov starší. Stál som totiž pri jej zrode. Bol som vtedy predsedom Spolku slovenských spisovateľov i podpredsedom Matice slovenskej a ako taký aj členom Výboru MS. Každý člen Výboru MS bol vtedy poverený aj úlohou stáleho sprostredkovateľa pre jednotlivé kraje Slovenska. Vtedy sa tomu hovorilo „garant“. Mne pripadol na starosť Trenčín. No a miestny odbor MS v Trenčíne v rámci svojich aktivít sa rozhodol organizovať aj celoslovenskú literárnu súťaž pre mladých autorov. Že bude niesť meno významného slovenského spisovateľa Jozefa Braneckého, to bolo od samého začiatku jasné. Veď Jozef Branecký bol po celý tvorivý život občanom Trenčína a jeho zásluhy o kultúrny život v meste boli nespochybniteľné. Súťaž si však ešte pýtala akési poetické motto, v znamení ktorého by sa uskutočňovala a prezentovala. Túto úlohu som si prisvojil ja a pani Margita Ivaničková. Malo to byť poetické, krátke a obsahovo by malo hneď asociovať mesto Trenčín. A tak sme vymysleli názov Studňa sa tajne s dažďom zhovára. Bol som si istý, že sa ujme. A potvrdilo sa to hneď pri prvej slávnostnej akadémii v Dome armády. V úvode programu vystúpil vtedajší tajomník Matice slovenskej Stanislav Bajanič a na tému studne, čo sa tajne s dažďom zhovára vystrúhal taký obsažný a poetický prejav, že som sa v zákulisí javiska nemohol zdržať úsmevu. Bolo až neuveriteľné, koľko skrytých významov v tomto slogane objavil a komentoval. To je moja prvá nezabudnuteľná spomienka na túto literárnu súťaž.

A potom to už frčalo. Počas všetkých 22 ročníkov som bol predsedom súťažnej poroty a zúčastnil som sa na všetkých slávnostných vyhláseniach výsledkov. Pripomínam si to viac pre seba ako pre verejnosť, lebo táto skutočnosť mi našepkáva, že celé tie dve desaťročia som prežil v dobrom zdraví. Z tohto pohľadu je na tom rovnako dobre i pani Ivaničková, ktorá tiež neabsentovala v porote ani pri jednom ročníku.

Poroty boli pôvodne širšie, no v druhej dekáde súťaže sme zostali už len traja. Malo to rôzne príčiny, najmä ekonomické, no ukázalo sa, že práca v trojčlennej porote je ďaleko pružnejšia a pohotovejšia. Tým tretím členom poroty býval trenčiansky rodák, spisovateľ Jozef Repko. Ten posudzoval prozaické práce. Aj keď od istého času býval v Senici, do rodného Trenčína chodieval veľmi rád. Spomínam si, ako som ho neraz viezol z vyhlásovania výsledkov do Trnavy, kde prestúpil na vlak do Senice. Spisovateľ Jozef Repko, tento galejník slovenskej literatúry, ktorý si trúfol žiť aj na „voľnej nohe“ a živiť sa len literárnou tvorbou, tento neprekonateľný rozhlasový autor nám však v apríli 2014 zomrel. Odišiel akosi potichu a tajne, ako tá voda v studni Trenčianskeho hradu, takže jeho odchod sme v Literárnom týždenníku zaznamenali až po niekoľkých mesiacoch. Nikto to totiž neoznámil ani osobne, ani oficiálne v médiách. Nuž aj taký býva osud tvorcov slova. Najmä dnes. Preto mu aj z pohľadu tejto už etablovanej literárnej súťaže vzdávam hold a posielam mu pozdrav na slovenskú časť večných nebies. Tu, v tomto odseku však musím zároveň zdôrazniť, že Jozefa Repku v porote súťaže veľmi statočne a pripraveno nahradil básnik Ján Maršálek.

S troškou nostalgie si spomínam aj na to, že hmatateľným literárnym výsledkom prvých šiestich ročníkov Literárnej súťaže Jozefa Branecského v Trenčíne boli aj zborníky víťazných prác. Prirodzene, všetky mali názov Studňa sa tajne s dažďom zhovára. Zborníky redakčne, edične i vydateľsky pripravovala pani Margita Ivaničková. Sú rukoľapným dokumentom tejto súťaže a ja som si istý, že znamenali aj výrazné povzbudenie ocenených autorov do ďalšej tvorivej práce. No a ja mám všetky statočne odložené vo svojej knižnici.

Spomínam si aj na to, že slávnostné vyhlásovanie výsledkov súťaže sa niekoľko rokov uskutočňovalo aj v priestoroch piaristického kláštora. Aby som pravdu povedal, troška sa divím predstaveným kláštora, že vypovedali túto službu. Veď kto by mal mať väčšiu úctu k Jozefovi Branecskému, ak nie jeho pokračovatelia v duchovnej službe? A kto by

mal mať väčší záujem o naše mladé generácie, ak nie piaristi? A možno by mali mať záujem aj o prácu v porote tejto literárnej súťaže. Veď vyhlasovatelia súťaže v posledných rokoch vypisujú súťaž aj na duchovné témy, napríklad o pútnickom mieste na Skalke a sv. Svoradovi - Andrejovi a sv. Beňadikovi. Pokiaľ viem, toto nerobia vypisovatelia literárnych súťaží pre mladých nikde inde na Slovensku. Pravdaže, tým nechcem ani v najmenšom naznačiť, že vyhlasovanie výsledkov súťaže v priestoroch knižnice Michala Rešetku je menej dôstojné. Je síce komornejšie, ale rovnako dôstojné a možno aj ľudsky teplejšie.

Ako vlastne už stály predseda poroty tejto súťaže rád by som vyzdvihol ešte tri mená spomedzi súťažiacich účastníkov. Odvtedy, ako do štatútu súťaže pribudla aj veková kategória nad dvadsať rokov a hore bez obmedzenia, pravidelne sa jej zúčastňujú aj traja starší autori z Trenčína a jeho okolia, a to pani Ružena Viskupičová, Emil Beďaš z Trenčianskych Mýtíc a Jozef Páleník zo Svinnej. Pani Ružena Viskupičová už bola viackrát ocenená za svoje príspevky v žánri literatúry faktu a publicistiky. Tvorba uvedených dvoch pánov má veľkú etnologickú a kronikársku hodnotu ľudových autorov, niekedy sa im hovorilo „pismáci“, no je dosť ťažko uplatňovať na ňu etablované literárne kritériá. Preto je veľmi dobre, že títo autori boli v roku 2014 ocenení Cenou Verejnej knižnice Michala Rešetku (VKMR). Je užitočné, že takáto cena vznikla a mala by byť zakomponovaná ako trvalá súťažná kategória do štatútu už v tomto ročníku.

Na záver sa mi žiada vysloviť ešte toto tušenie: mám taký pocit, že Literárna súťaž Jozefa Braneckého v Trenčíne, ktorú garantuje VKMR, do určitej miery spôsobila, že oficiálne štátne orgány v meste pristupujú veľmi citlivo ku kultúrnym a literárnym pamiatkam. Presvedča ma o tom záľaha pamätných tabúl na stene Domu armády, ktoré tu zakomponovali po nevyhnutnom demolovaní pôvodných starých budov, ale najmä dôstojný pamätník Jozefovi Braneckému na najčestnejšom mieste Mierového námestia. Pravdepodobne to ešte nikto takto nesformuloval, ale ja som presvedčený, že hoci aj v nerozšifrovanom podvedomí mnohých to jednoducho pôsobilo.

Súťaži prajem ešte veľa úspešných ročníkov a Verejnej knižnici Michala Rešetku pri významnom výročí jej pôsobenia dôstojné priestory, veľa čitateľov a dobrú spoluprácu so spisovateľmi i vnímavú podporu štátnych orgánov.

Gabriela Smolíková**vydavateľstvo Hlbiny, predtým Vydavateľstvo Michala Vaška**

Moje spomienky, a verím, že aj plány s trencianskou knižnicou sú neoddeliteľne spojené s menom spisovateľa Rudolfa Dobiáša. On nás prvýkrát pozval do Trenčína, aby sme tam odprezentovali publikáciu *Triedni nepriatelia*. A potom nasledovali ďalšie diely *Triednych nepriateľov*, básnické zbierky *Medzi trávou a vetrom*, *Básnici za mrežami*, *Rozhovory s Rút*, *Litánie k slobode*, kniha poviedok *Znovuzrodenie*, román *Johana, Johanin chlapec* i zatiaľ

posledná publikácia *Príbehy z prítmia*. Na prezentáciách sa vystriedalo množstvo osobností, spisovateľov či už to bol Ľubomír Feldek, Anton Srholec, Miroslav Cipár, František Mikloško, Milan Resutík, Anton Baláž, Ján Bábik a mnohí ďalší. Nebolo ťažké niekoho presvedčiť, aby prišiel do trencianskej knižnice, všetci sme tam chodili radi. Stretnutia s čitateľmi a pracovníčkami knižnice - pani riaditeľkou Brezovou, Jankou Polákovou, Majkou Španíkovou boli pre nás elixírom a dôkazom toho, že naša práca má zmysel.

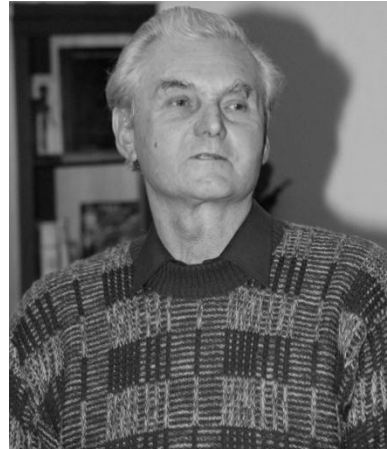
Neviem to vyjadriť lepšie ako povedal môj manžel (Peter Smolík, *1960, † 2008) na prezentácii knihy *Znovuzrodenie* v januári 2008: „Nie je veľa dôvodov, pre ktoré by som bol ochotný prekonať toľko schodov, koľko ich vedie do tejto miestnosti. Napriek tomu som to doteraz urobil už niekoľkokrát a zakaždým som mal z toho radosť a dobrý pocit. Vždy tu stretnem veľmi príjemné spoločenstvo ľudí zanietovaných pre literatúru a umenie. Dámy z trencianskej knižnice si svojich čitateľov, napriek svojim obmedzeným možnostiam, doslova hýčkajú. A tak je tu vždy atmosféra, za ktorou rád pricestujem z Bratislavy a aj prekonám pre moje choré srdce takmer neprekonateľné množstvo schodov.“

Želám Vám do ďalších rokov veľa elánu, energie a prostriedkov pre Vašu zásluhnú činnosť a veľa spokojných čitateľov. Teším sa na ďalšiu spoluprácu.

Štefan Šicko**redaktor a šéfredaktor Trenčianskych novín (1960-1991)****Spomienka na spoluprácu Trenčianskych novín s knižnicou**

Spolupráca dvoch významných kultúrno-spoločenských inštitúcií má bohatú históriu. Datuje sa od „zlatých šesťdesiatych.“ Kuriózne začala na „najvyššej úrovni.“

V prvej polovici roka 1960 sa realizovala administratívno-územná reforma slovenských regiónov. Na strednom Považí medzi Bielymi Karpatmi a Považským Inovcom sa vytvoril z pôvodného Trenčianskeho a Novomestského okresu

a troch okrajových častí (Piešťany, Myjava a Bánovce nad Bebravou) veľký Trenčiansky okres so 170 000 obyvateľmi. Zlučovací proces neobišiel ani okresné roľnícke noviny v Trenčíne *Roľnícke noviny* (Štefan Chlapík) a v Novom Meste nad Váhom *Považan* (Štefan Šicko), ktoré sa pretransformovali na univerzálny okresný týždenník *Trenčianske noviny*. Nielen názvom, ale aj širokospektrálnou obsahovou štruktúrou nadviazal na medzivojnové Štúrove *Trenčianské noviny* (1918-1925). Vydavatelia správne usúdili, že dvojčlenný redakčný kolektív nemôže obsiahnuť problematiku nového veľkého okresu v jej mnohotvárnosti (politika, ekonomika, kultúra, šport, inzercia) a v komplikovanom územnom rozvrstvení plniť svoje poslanie vrátane vytvárania solidárneho povedomia nového územného celku. Slúži im ku cti, že zabezpečili „výpomoc“. Zmluvnými externými spolupracovníkmi, viac-menej príkazom okresnej vrchnosti, sa stali bývalý redaktor *Pravdy* Štefan Kolínek a básnik a publicista Juraj Gönci. Išlo o dvojicu vyzbrojenú bohatými žurnalistickými znalosťami a skúsenosťami. Štefan Kolínek sa ako „robkor“ (robotnícky korešpondent) pod vedením spisovateľa Ladislava Mňačka vypracoval na profesionálneho redaktora povojnovej *Pravdy*. Juraj Gönci mal oveľa bohatší štruktúrovaný žurnalistický životopis. Už jeho otec Pavol Gönci bol v rokoch 1905 až 1918 redakto-

rom opozičného týždenníka *Trenczení Lapok* (Trenčianske listy), v ktorom uverejňoval i svoje prednášky v sociálno-demokratických krúžkoch. Jablko nepadlo ďaleko od stromu a syn Juraj pod pseudonymom Juro *Trenčiansky* bol šesť rokov (1933-1938) dopisovateľom regionálneho týždenníka Štefánikovej spoločnosti *Trenčiansky obzor*. V rokoch 1953 až 1959 prispieval článkami z kultúrnej oblasti do periodika *Rolnícké noviny*. Najcennejšie žurnalistické skúsenosti však získal ako autor úvodníkov a šéfredaktor politického týždenníka RONV (Revolučný okresný národný výbor) a odbojových zložiek *Považský hlas* (august 1945 – marec 1948). V tomto období vydal až dve básnické zbierky s protivojnovou tematikou (*Hluché ozveny*, *Zradená zem*). Keďže dôverne poznal špecifikum novinárskej tvorby a redakčných organizačných procesov, bol pri skvalitňovaní obsahovej i grafickej úrovne *Trenčianskych novín* dvojnásobne užitočný. Obaja externisti zostali aj po vypršaní zmluvnej dohody členmi redakčnej rady a najaktívnejšími spolupracovníkmi.

Čitateľská verejnosť vysoko oceňovala, že redakcia nezanedbávala ani oblasť kultúry v najširšom slova zmysle. To spoluprácu s knižnicou ešte utužilo. K slovu sa dostávali regionálni literáti, historici, výtvarníci, fotografi i karikaturisti.

V 70. a 80. rokoch sa na stránkach *Trenčianskych novín* prezentoval úctyhodný počet regionálnych literátov: Dominik Štubňa Zámostský, Alexander Pockody, Jozef Pavlovič, Rudolf Dobiáš, Jozef Repko, „filozofujúci“ básnik Anton Kudja Riavin, Ján Haranta, esejisti Gregor Medvecký a Ondrej Staňo, ku ktorým neskôr pribudli zberateľka povestí a príbehov z Považia Anna Černochová a čitateľmi najobľúbenejšia poetka Katarína Hudecová. Redakcii sa dokonca podarilo „vzkriesiť“ už takmer zabudnutých literátov: synovca Ľudmily Podjavorinskej, autora básnickej zbierky *Mobilizácia*, historika a publicistu Jána Hložka a svojrázneho spisovateľa Františka Brázdu (písal pod pseudonymom Savo Ljubotn), ktorý v trojdielnom románe *Vojno, povol, hej rup* vytvoril obdobu Haškovho Švejka. Svoje nenáročné, no početné literárne diela, spolu s klasickými titulmi našej a českej literatúry rozširoval ako „trenčiansky Hrebenda“ po odľahlých mestách, dedinách a kopanicach a ponúkal ich na predaj najmä na tradičných jarmokoch. V tomto období nechýbali v novinách ani kratšie literárne práce spisovateľov, ktorí žili a tvorili v našom regióne ako Ľudmily Podjavorinskej, Martina Rázusa

a Jozefa Braneckého.

Tento ojedinelý jav v regionálnej tlači ocenil vo svojom liste redakcii 30. 1. 1980 popredný predstaviteľ katolíckej moderny Ján Haranta: „Už nemienim uverejňovať inde než vo Vašich novinách. Na tie ľud privykol a mnohí s uznaním čítali v nich moje veci.“ Na tieto lichotivé slová mal osobitný dôvod. Totalitný režim mu v 50. rokoch zakázal a neskôr znemožňoval akúkoľvek publicitu. Keď knižnica vydala jeho personálnu bibliografiu, precízne spracovanú Ľudmilou Strohnerovou, kultúrna verejnosť sa dozvedela, že až desať jeho zbierok básní próz, esejí a prekladov z francúzštiny zostalo v rukopisoch a že okresný týždenník v rokoch 1968 až 1983 publikoval až 65 dlhších či kratších básní, čo je nepomerne viac než súdobé literárne časopisy. *Trenčianske noviny* mali vtedy náklad 15000 výtlačkov.

Aj s odstupom niekoľkých desaťročí sa rád vraciam k zlatému bodu plodnej spolupráce s knižnicou, ktorá v rokoch 1961 až 1963 vyhlásila literárnu súťaž pre mladých autorov v kategórii próza a poézia. Bola úspešná a víťazné práce uzreli svetlo sveta v dvoch literárnych štvorstranových prílohách. Pre údajný nedostatok strategickej suroviny – novinového papiera, obe vyšli s ročným oneskorením.

Kultúrnu prílohu v máji 1964 ozvláštnili ilustrácie, výtvarne riešené titulky Vojtecha Korvasa a umelecké fotografie popredného člena skupiny Méta Čestmíra Harnička. V perexe som napísal: „... príloha oboznamuje širokú čitateľskú verejnosť s tvorbou mladých talentovaných autorov Trenčianska a ich samotných povzbudzuje do ďalšej práce. Keď svoje schopnosti umocnia húževnatosťou a ďalším vzdelávaním, iste po čase dosiahnu i svoje vytúžené méty. Prvý krok, a nie naj-

KULTÚRNA PRÍLOHA

TRENČIANSKÝCH NOVÍN máj 1964

„Hlavná grňa Trenčianskych novín“ má pre čitateľov kultúrnu prílohu. Táto príloha bude obsahovať najmä literárne diela, ktoré sa týkajú súčasnej kultúry. Prvá kniha, ktorá sa objaví v prílohe, je básnická zbierka „Vlny“ od J. Korvasa. Táto kniha je veľmi zaujímavá a obsahuje mnoho krásnych básní. Prvá kniha, ktorá sa objaví v prílohe, je básnická zbierka „Vlny“ od J. Korvasa. Táto kniha je veľmi zaujímavá a obsahuje mnoho krásnych básní.

Laugaricio

„Vlny“ od J. Korvasa. Táto kniha je veľmi zaujímavá a obsahuje mnoho krásnych básní.

ROMANTIKA

Prvá kniha, ktorá sa objaví v prílohe, je básnická zbierka „Vlny“ od J. Korvasa. Táto kniha je veľmi zaujímavá a obsahuje mnoho krásnych básní.

Spomienka

Prvá kniha, ktorá sa objaví v prílohe, je básnická zbierka „Vlny“ od J. Korvasa. Táto kniha je veľmi zaujímavá a obsahuje mnoho krásnych básní.

Banánová šupka

Prvá kniha, ktorá sa objaví v prílohe, je básnická zbierka „Vlny“ od J. Korvasa. Táto kniha je veľmi zaujímavá a obsahuje mnoho krásnych básní.

Pahší, už majú za sebou. Začali dobre, treba len vytrvať!“

Mnohí cieľavedome pracovali na sebe, cibrili svoj talent – a vytrvali. A niektorí dosiahli i svoje vysnívané méty – stali sa skutočnými majstrami slova, úspešnými literátmi, publicistami na postoch redaktorov a šéfredaktorov v regionálnych a celoštátnych médiách (Jozef Repko, Miloš Nemeček, Dušan Kerný, Milan Vranka, Milan Stano, Pavol Podolský, Jozef Páleník, Anton Michalík, Marta Eržinová, Marián Pauer a iní). Po zrušení kultúrneho mesačníka *Mladá tvorba* a absencii literárnych časopisov im poskytoval „tréningovú dráhu“ iba regionálny týždenník rubrikou „Z tvorby čitateľov“, pravidelnými dvojstúpcami poézie a v každoročnom oddychovo ladenom vianočno-silvestrovskom čísle (básne, epigramy, aforizmy, literárne miniatúry, fejtóny, humoresky, žánrové fotografie, karikatúry).

Juraj Gönci ako autor početných odborných štúdií a publikácií z oblasti moderného slovenského knihovníctva i ako externý redaktor kultúrno-informačného mesačníka *Trenčianske kultúrne rozhlady* (1967-1991) aktívne podporoval na svojom pracovisku i dopisovateľskú činnosť. O rôznorodých aktivitách knižnice (nové formy práce s knihou, čitateľmi, mladými autormi, odborné semináre, besedy so spisovateľmi, predstavovanie výnimočných osobností regiónu, vydateľské počiny a pod.) na stránkach novín informovali: Jozef Repko, Darina Durkechová, Ján Mikušinec, Rudolf Samuel neskôr Mária Špániková, Zuzana Sedláková a Peter Martinák.

Literárnu štafetu, ktorú v „zlatých šesťdesiatych“ odštartovala obojstranne výhodná a plodná spolupráca dvoch kultúrno-spoločenských inštitúcií, dnes posúva dopredu iba Verejná knižnica M. Rešetku, keď vzala pod svoje krídla agilný klub mladých autorov Omega pod vedením spisovateľa Rudolfa Dobiáša. Jeho členovia už vydali viacero literárnych zborníkov i vlastné básnické zbierky.

Súčasnú *Trenčianske noviny* majú k dispozícii najmodernejšiu polygrafickú techniku, no na realizáciu spoločných literárnych projektov a rozvíjanie tradičnej spolupráce nepochopiteľne rezignovali. Vedenie vydateľstva považuje informácie z kultúrneho diania a literárne činy za akoby komerčné a ich zverejňovanie podmieňuje obchodnými kritériami a podmienkami.

Martin Šimovec publicista, pedagóg

Literárne kóty mapuje knižnica dokonale

Každý vášnivý čitateľ pozná ten pocit. Pociť nezameniteľnej vône novej knihy, ktorá sa zrazu ocitne vo vašich rukách. Vôňa tlače, vôňa papiera a do kože prstov doslova zarezávajúce sa ostré a bielučké stránky kníh, ktoré len nedávno vyšli z tlačiarskej rotačky. Táto vôňa sa snúbi s vedomosťami a čarom dozvedieť sa niečo nové. A k tomu ten akustický pocit z načúvania, keď knižku otvárate po prvýkrát. Áno, každá vydáva iný zvuk, hoci slabý, ale je ho počuť. Listujete, šumia stránky, ozýva sa jemné praskanie novej väzby.

Hoci v knižnici nepribúdajú iba knihy nové, ale sú tam aj tie, ktoré prežili v regáloch i desaťročia a stále sú vyhľadávané, je pre mňa Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne prínosom toho najnovšieho, čo čitateľa môže na literárnych potulkách stretnúť. Vďaka jej neuveriteľne aktívnym pracovníkom sa tu priaznici dobrých kníh pravidelne stretávajú nielen s publikáciami svojich literárnych obľúbencov, ale aj priamo s autormi, v ktorých fantázii riadky či už beletristických alebo aj odborných kníh vznikali.

Hoci som z Nového Mesta nad Váhom, objavil som vďaka už osemročnému novinárskemu pôsobeniu v týždenníku *MY Trenčianske noviny* kúzlo tejto ustanovizne v Trenčíne. Množstvo osobností, ktoré sa zamestnancom knižnice do jej útrobov podarilo prilákať, ma vábí na jej časté návštevy tiež. Nielen kvôli novinárskemu chlebičku, ale predovšetkým pre stretnutia so známymi i neznámymi ľuďmi, ktorí vždy vedú obohatiť myseľ druhého. Preto ma lákajú pravidelné návštevy trenčianskej knižnice.

Množstvo nezabudnuteľných stretnutí s literátmi z celého Slovenska, množstvo nových známych, množstvo rozhovorov. Také boli moje

kroky na potulkách vo Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne. Stretnutia s údajným špiónom CIA a väzňom z Iránu Matejom Valuchom pri jeho knihe Univerzita samoty, či príjemné posedenie s legendárnym slovenským atlétom Dušanom Čikelom, politickým väzňom Ivanom Štelcerom pri autobiografickej knihe Náš zápas o samostatnosť Slovenska i mojou dlhoročnou kamarátkou, motešičkou spisovateľkou Katarínou Machovou ma do Trenčína vždy radi nasmerovali. Medzi najvzácnejšie však určite považujem stretnutia s Jaroslavom Pádivým, ktorý bol spolužiakom mojej mamy počas vysokoškolského štúdia v Trnave a veľmi si ho ako človeka vážim. Vždy keď Jarka, syna legendárneho hudobného skladateľa Karola Pádivého z Trenčína stretnem, vyvolá to ďalšiu spomienku aj na moju mamu, ktorá už medzi nami nie je.

A tak by sa dala z hostí knižnice vytvoriť už aj súkromná literárna miniencklopédia. Veď mená ako Pavel Dvořák, Kornel Földvári, Táňa Keleová-Vasilková, Oľga Feldeková, Rudolf Dobiáš, Štefan Kuzma, Martina Monošová, Emire Khidayer, Jozef Heriban, Monika Kompaníková, Pavol Hiras Baričák, Marián Gavenda, či Adela Banášová a mnohí iní sú už neodmysliteľou kótou na literárnej mape Slovenska. Preto všetkým, vždy príjemným ľudom z Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne, aj touto cestou veľmi ďakujem. Už roky nezištne pre nás, čitateľov, novinárov a všetkých priaznivcov dobrých kníh, pripravujú okrem obrovského literárneho fondu množstvo nezabudnuteľných stretnutí s osobnosťami knižného sveta.

Teším sa na každé nové stretnutia s vami a vašimi hosťami a prajem ten pracovný entuziazmus, s ktorým som vás všetkých spoznal.

Johann Gutenberg vynášiel kníhtlač, množstvo autorov z celého sveta dodnes využíva jeho úžasný vynález. Ale nie je to iba o Gutenbergovi a spisovateľoch. Ale je to aj o vás, nezištných a aktívnych ľudoch z knižnice, ktorí Gutenbergov vynález a prácu spisovateľov nám prinášate akoby na podnose až do našich sŕdc a myslí. Ešte raz, vďaka vám, všetkým.

Milan Šišmiš**predseda Klubu trencianskych historikov SHS pri SAV**

Mestskej knižnici v Trenčíne, ktorá vznikla v r. 1925 predchádzali menšie knižnice spolkového, školského, cirkevného a súkromného charakteru. Na vzniku a rozvoji terajšej Verejnej knižnice M. Rešetku majú podiel viaceré osobnosti. Na formovaní tejto knižnice sa významne podieľal v povojnovom období, najmä v posledných desaťročiach 20. stor., jej riaditeľ Juraj Gönci, trenciansky rodák (nar. 14. 12. 1914), všestranný kultúrny pracovník, niekdajší absolvent Štátneho reálneho gymnázia Ľudovíta Štúra v Trenčíne, absolvent práv na Bratislavskej Univerzite J. A. Komenského. Už počas vysokoškolských štúdií pracoval vo Výbore Spolku považských akademikov. Svoje rodné mesto poznal dôverne, jeho zákutia, jeho minulosť a prítomnosť. V Trenčíne aj zomrel a je pochovaný na ústrednom Všeobecnom cintoríne.

Mal som s ním česť zoznámiť sa v r. 1963, keď som po skončení povinnej vojenskej základnej služby vo vtedajších kasárňach SNP (Štefánikových) nastúpil do práce na Odbor školstva a kultúry ONV ako inšpektor kultúry pre oblasť múzeí, knižníc, galerijnej a výstavnej činnosti, ochrany pamiatok a prírody. Udržoval som s ním dobré pracovné a ľudské vzťahy aj po odchode z ONV do Trenčianskeho múzea v r. 1966, kde som pôsobil ako historik začas aj ako jeho riaditeľ.

S Jurajom Göncim som sa častejšie stretával na gremiálnych poradách ešte za pôsobenia vtedajšieho vedúceho odboru kultúry – vedúceho oddelenia pána Michala Porubana. Pamätám si, že vedenie pracovných porád oboch predstaviteľov nášho kultúrneho života malo vždy vecný a konštruktívny charakter.

Juraj Gönci neuznával plytké bombastické reči, plané sľuby, lajdáctvo, bol prísny, otvorený a pracovitý tak ako aj pán Michal Poruban. Mal dobrú jazykovú kultúru, okrem slovenčiny ovládal latinčinu, maďarčinu

a nemčinu. Jeho cenné rady z oblasti kultúry a najmä knižničkej práce si cenili nielen miestne Vyššie riadiace orgány v Trenčíne, ale aj v Bratislave, v Martine i v Prahe. Bol členom a poradcom pri tvorbe viacerých zákonov a koncepcií.

Za jeho pôsobenia vo funkcii riaditeľa trenčianskej knižnice vznikli početné pobočky knižnice na sídliskách Juh, Dlhé Hony, Palackého ulici a inde a knižnice v obciach Trenčianskeho okresu. Pracovníci knižnice poskytovali pravidelnú metodickú pomoc.

J. Gönci nielen organizoval, ale bol aj literárne činným. Mal sám vlastnú bohatú knižnicu. Napísal a vydal dve básnické zbierky a jeho *Aforizmy* dosiaľ sú v rukopisoch. Písal početné články. Je autorom niekoľkých štúdií a dejín trenčianskych knižníc, napr. uverejnil príspevok *Knižnice v Trenčíne (1900-1990)* vo vlastivednej monografii *Trenčín, 2. zväzok*. Podporoval v publikačnej činnosti aj podriadených pracovníkov knižnice.

Bol zakladateľom a podporovateľom Divadla poézie pri knižnici. Preň získal spoluprácu externých ochotníkov (napr. prof. Ondreja Stonu z trenčianskej Obchodnej akadémie). Na pôde knižnice sa stretávala skupina esperantistov (prof. Eduard Tvarožek, Ján Lamačka a ďalší).

V 60-tych rokoch sa usiloval zriadiť pri knižnici samostatne vydavateľstvo regionálnej literatúry. Redakčne upravoval početné publikácie.

Bol pri vzniku *Trenčianskych kultúrnych rozhľadov*, ktoré vydával Mestský úrad v Trenčíne. Bol dlhoročným členom Okresnej názvoslovnej knižnice, ktorá na základe podnetov obyvateľov miest a obcí rozhodovala o nových menách ulíc a názvoch zlúčených obcí.

S knižnicou spolupracovalo Trenčianske múzeum pri realizácii výstav, vypožičiavaní knižných exponátov, organizácii prednášok a seminárov s Klubom trenčianskych historikov SHS pri SAV v Bratislave.

Trenčianska knižnica M. Rešetku v Trenčíne patrila vždy medzi kultúrne zariadenia s vysokým kreditom na verejnosti. Nebolo to len vypožičiavanie literatúry pre záujemcov, ale aj časté sťahovanie knižného inventáru, ktoré sa neobišlo bez tvrdej fyzickej práce. Jej pracovníkom patrí vďaka za ochotu a pracovitosť.

Do ďalších rokov pôsobenia Verejnej knižnice M. Rešetku v Trenčíne prajem všetko najlepšie, mnoho síl a pochopenia.

Viera Valachovičová-Ryšavá pedagogička, spisovateľka

Prvýkrát sme prišli do Trenčína v roku 2009 s predsedníčkou Feminy, klubu slovenských spisovateliek, Vierkou Švenkovou. Zoznámili sme sa s riaditeľkou Lýdiou Brezovou i s milými pracovníčkami Majkou Špánikovou, Jankou Polákovou, Helenkou Kadličkovou, ktoré k nám vysielali signál, že svoju prácu robia s láskou. Boli sme milo prekvapené, že knižnica tiež aktívne spolupracuje s členkami Omega klubu, ktoré majú v nej

stabilné zázemie. Ešte v tom istom roku som bola pozvaná znovu do trencianskej knižnice ako detská spisovateľka. Odvtedy sa roztočil kolo toč kreatívno-interaktívnych literárnych besied a prác s autorskou rozprávkou nielen v trencianskom regióne. Knižnica M. Rešetku sa pričínala i o moju popularitu. Dáva mi priestor prezentovať prácu s rozprávkou, interaktívnymi vstupmi do edukačného procesu literárnej výchovy v základných a materských školách, ako nikde inde. A to je pre mňa, ako pedagogičku a spisovateľku, kľúčové. Pracovala som s deťmi celý život. Brala som denne do rúk knižku. Ale až keď mi odrástli vlastné deti, som si uvedomila, že som dostala do vienka schopnosť viac porozumieť detskej duši. Napísať rozprávku, podať ju tak, aby zanechala hlbšiu stopu, na to potrebujeme príležitosť, schopnosť vhodne využiť jej poslanstvo.

Musím priznať, že každý spisovateľ miluje knižnice, pretože je to dôležitá cesta jeho tvorby k čitateľovi. Aj to, že milí pracovníci knižnice, ktorí vytvárajú jej celkový imidž, dobre vedia, aká je detská duša citlivá. Bez ich vľúdnych slov, vypočutia, poradenia by niektoré knižky postávali na policiach ako hračky v rozprávke od H. Ch. Andersena *Cínový vojačik*.

Preto by som chcela pripomenúť, že knižnice mali, majú a verím, že budú zastávať dôležité miesto v spoločnosti, ktoré im právom prináleží. Vďaka všetkým vo Verejnej knižnici M. Rešetku, ktorí vedia pripraviť prostredie, kde sa ľudia cítia dobre a radi sa do nej vracajú. Všetko je o ľuďoch a v ľuďoch. Knižnica v Trenčíne tento ľudský potenciál má.

Monika Vrzgulová-Kardošová etnologička

Prvý čitateľský preukaz do trenčianskej knižnice som dostala v jej pobočke na Dlhých Honoch. Tie priestory nemali veľa šarmu, no ja som ich milovala. Prečítala som tam všetky dobrodružné, detektívne a faktografické knihy, ktoré ponúkala mojej vekovej skupine – do 15 rokov. Potom som ako gymnazistka začala chodiť do dospeláckej sekcie – do budovy na začiatku parku, ktorá mala z druhej strany moju hudobnú školu, takže sa na jednom mieste kumulovali moje čitateľské zážitky s pokrokmi z prstokladu (toto len tipujem).

Najviac som ocenila knižnicu a jej zanietené a obetavé pracovníčky počas vysokoškolského štúdia. Boli schopné mi zohnať potrebný titul aj spod zeme, zaujímali sa o moje štúdium a ich podporu som cítila až fyzicky. Môj vysokoškolský diplom patrí preto tak trochu aj im.

Knižnica pre mňa bola ostrovom fantázie, paralelnej reality, kde som medzi policami s knihami zažívala úžasné dobrodružstvá, cestovala som po exotických krajinách, stretávala sa s pozoruhodnými ľuďmi, inšpirovala sa ich myšlienkami a tešila sa z kníh, ktoré dodnes milujem.

Dodnes som s knihami denne a knižnice navštevujem pravidelne – pri práci, ale aj vo voľnom čase. Keď vchádzam do tej trenčianskej, tak mám ale taký slávnostnejší pocit.

Monika Vrzgulová (vpravo) v trenčianskej knižnici so svojou sestrou Barbarou

Jozef Vydrnák

výtvarník, autor súčasného loga trenčianskej knižnice

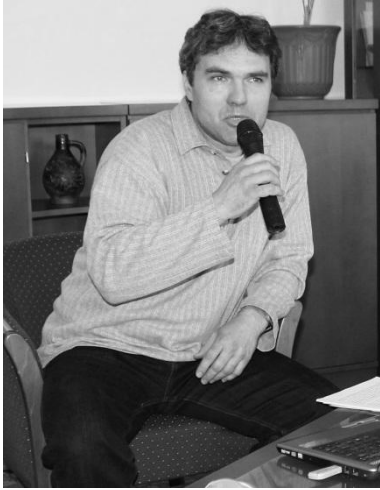
90-rokov
verejnej
knižnice
michala
rešetku
v-trenčíne
1925-2015

Jozef Vydrnák, 90 rokov VKMR v Trenčíne, menogram, 2015

Igor Zmeták

etnológ, garant kultúrno-historického seminára *Ora et Ars*

Jorge Luis Borges prirovnal knižnicu k labyrintu. Platí to stále viac, a je nevyhnutné mať k tomu aj sprievodcov, ktorí sa nestratia a majú prehľad.

Kontinuita dobrých knižníc a kvalitných knihovníkov v Trenčíne siaha do 16. storočia.

Bolí časy, keď aj súčasná knižnica bola autoritou nielen v regióne, ale v celom vtedajšom Západoslovenskom kraji.

Tak jej do ďalšieho desaťročia treba zaželať, nech sa nestane labyrintom

Minosovým, ale dosiahne svoje méty.

Lucia Zornová **vedúca redakcie týždenníka MY Trenčianske noviny**

Trenčianska knižnica sa neodmysliteľne spája s Trenčianskymi novinami už veľa rokov. Práve vďaka knižnici a jej podujatiam môžeme našim čitateľom prinášať správy z rôznych oblastí kultúrneho a spoločenského života.

Množstvo významných osobností nielen z trenčianskeho regiónu, ktoré navštívili knižnicu a následne zaplnili stránky našich novín sú toho dôkazom.

Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne preto ako nášmu dlhoročnému priateľovi želáme všetko najlepšie a veríme, že naša krásna spolupráca bude pokračovať aj naďalej.

VINŠE nad ZLATO

Vyjadrenia osobností kultúrneho života k 90. narodeninám trenčianskej knižnice

© Texty

autori príspevkov

Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne

© Fotografie

Ivan Čaniga (s. 51)

archív Trenčianskych novín (s. 61)

súkromné archívy: B. Adamicová (s. 9), J. Čery (s. 22), J. Plánka (s. 53), M. Šimovec (s. 44, 63), L. Zornová (s. 71)

archív Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne (ostatné fotografie)

© Ilustrácie

Ľubor Benkovič (s. 16)

Jozef Vydernák (s. 69)

Zostavil, redaktorsky spracoval a graficky upravil: Mgr. Peter Martinák

Obálka: Mgr. Peter Martinák

Zodpovedná redaktorka: Ing. Gabriela Krokvičková

Vydala Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne v roku 2015

www.vkmr.sk

Prvé vydanie

Náklad: 100 ks

Neprešlo jazykovou korektúrou.

Tlač: J+K s.r.o., Nemšová

ISBN 978-80-85135-47-3